

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 060-01-2/2018/38
Ljubljana, 21. 3. 2018

Z a p i s n i k

5. seje Državnega sveta Republike Slovenije,
ki je bila v sredo, 14. 3. 2018

Predsednik je začel 5. sejo Državnega sveta Republike Slovenije, ki jo je sklical na podlagi 53. člena Zakona o Državnem svetu in prvega odstavka 30. člena Poslovnika Državnega sveta Republike Slovenije.

Seja se je začela ob 13.00 in zaključila ob 16.12 uri.

Ostali odsotni:

- Mitja Gorenšček
- Boris Popovič
- Jože Smole

Na sejo so bili vabljeni:

- dr. Peter Gašperšič, minister za infrastrukturo (k 3. točki dnevnega reda),
- Milojka Kolar Celarc, ministrica za zdravje (k 4. in 5. točki dnevnega reda),
- Vlasta Počkaj, poslanka Državnega zbora (k 5. točki dnevnega reda),
- mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (k 6. in 7. točki dnevnega reda),
- Boris Koprivnikar, minister za javno upravo (k 8. točki dnevnega reda).

Seje so se udeležili:

K 3. točki

- mag. Jože Dimnik, generalni direktor Direktorata za energijo, Ministrstvo za infrastrukturo.

K 4. točki

- Jožica Maučec Zakotnik, državna sekretarka, Ministrstvo za zdravje,
- mag. Nadja Čobal, sekretarka, Direktorat za zdravstveno varstvo, Ministrstvo za zdravje,
- dr. Vesna Švab, zunanja sodelavka.

K 5. točki

- Jožica Maučec Zakotnik, državna sekretarka, Ministrstvo za zdravje,
- mag. Nadja Čobal, sekretarka, Direktorat za zdravstveno varstvo, Ministrstvo za zdravje,
- Marjeta Recek, vodja sektorja, Ministrstvo za zdravje,
- Dragan Matić, poslanec Državnega zbora.

K 6. točki

- mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- mag. Marjan Podgoršek, državni sekretar, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- dr. Janez Posedi, generalni direktor, Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- Marinka Pečnik, Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

K 7. točki

- mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- mag. Marjan Podgoršek, državni sekretar, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

K 8. točki

- dr. Nejc Brezovar, državni sekretar, Ministrstvo za javno upravo,
- Erika Lenčič Stojanovič, vodja Službe za nevladne organizacije, Ministrstvo za javno upravo,
- Špela Turk, Služba za nevladne organizacije, Ministrstvo za javno upravo.

* * *

O sklicu seje je predsednik obvestil predsednika Državnega zbora Republike Slovenije dr. Milana Brgleza in predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Miroslava Cerarja.

* * *

S sklicem 7. 3. 2018 so državne svetnice in državni svetniki prejeli naslednji predlog dnevnega reda:

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 4. seje Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Predlog resolucije energetskega koncepta Slovenije (ReEKS), EPA 2670-VII
4. Predlog resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 (ReNPDZ18–28), EPA 2572-VII
5. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB-B) – skrajšani postopek, EPA 2581-VII
6. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin (ZSMKR-D) – skrajšani postopek, EPA 2496-VII
7. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1C) – skrajšani postopek, EPA 2570-VII
8. Predlog zakona o nevladnih organizacijah (ZNOrg) - druga obravnava, EPA 2300-VII
9. Terminski program dela Državnega sveta od maja do decembra 2018

* * *

Zaradi predloga podpisanih 8 državnih svetnikov (prvopodpisani Dušan Strnad), je predsednik dnevni red **razširil**, z naslednjo točko dnevnega reda:

1A. Izvolitev podpredsednika Državnega sveta Republike Slovenije

Državne svetnice in svetniki so predlog prejeli na klop.

Državne svetnice in svetniki so glasovali o razširitvi dnevnega reda s to točko:

Predlagana razširitev je bila sprejeta (31 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 21 jih je glasovalo ZA in 8 jih je bilo PROTI).

Ker predsednik ni prejel nobenega predloga za umik točke in glede na sprejeto razširitev je predsednik dal na glasovanje naslednji

DNEVNI RED

1. Odobritev zapisnika 4. seje Državnega sveta Republike Slovenije
- 1A. Izvolitev podpredsednika Državnega sveta Republike Slovenije
2. Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov
3. Predlog resolucije energetskega koncepta Slovenije (ReEKS), EPA 2670-VII
4. Predlog resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 (ReNPDZ18–28), EPA 2572-VII
5. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB-B) – skrajšani postopek, EPA 2581-VII
6. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin (ZSMKR-D) – skrajšani postopek, EPA 2496-VII
7. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1C) – skrajšani postopek, EPA 2570-VII
8. Predlog zakona o nevladnih organizacijah (ZNOrg) - druga obravnava, EPA 2300-VII
9. Terminski program dela Državnega sveta od maja do decembra 2018

Predlagani dnevni red je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 25 jih je glasovalo za, dva sta bila proti).

Zaradi neodložljivih obveznosti nekaterih predlagateljev je bil vrstni red obravnave točk dnevnega reda nekoliko spremenjen. Obravnava točk je potekala po naslednjem vrstnem redu: 1., 4., 5., 6., 7., 3., 8., 9. in na koncu 2. točka dnevnega reda.

1. točka dnevnega reda:

- **Odobritev zapisnika 4. seje Državnega sveta Republike Slovenije**

Osnutek zapisnika 4. seje Državnega sveta Republike Slovenije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Ker predsednik ni prejel pisnih pripomb na osnutek zapisnika, je predlagal, da o njem glasujejo.

Zapisnik 4. seje je bil sprejet (29 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 31 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

A1. točka dnevnega reda:

- **Izvolitev podpredsednika Državnega sveta Republike Slovenije**

Zakon o državnem svetu v 43. členu določa, da ima Državni svet podpredsednika, ki ga izvoli z večino glasov vseh državnih svetnikov.

Prvi odstavek 80. člena Poslovnika Državnega sveta določa, da kandidata za podpredsednika državnega sveta predlaga skupina najmanj osmih državnih svetnikov ali interesna skupina. Tretji odstavek 78. člena Poslovnika Državnega sveta določa, da državni svet izvoli podpredsednika **s tajnim glasovanjem**.

Tajno se glasuje z glasovnicami (57. člen Poslovnika Državnega sveta).

Predsednik Državnega sveta je ugotovil, da je bila vložena ena kandidatura za podpredsednika Državnega sveta.

Državne svetnice in svetniki so predlog prejeli na klop.

1. Branko Šumenjak, predlagatelj 12-ih državnih svetnikov,

Kandidat je prav tako podal pisno soglasje za prevzem kandidature.

Besedo so imeli Marjan Maučec, Alojz Kovšca, predsednik Državnega sveta in Milan Ozimič.

Predsednik je predlagal naslednjo sestavo volilnega odbora za tajno glasovanje:

1. Boris Šuštaršič, kot predstavnik negospodarskih dejavnosti,
2. Igor Antauer, kot predstavnik Interesne skupine delodajalcev,
3. Oskar Komac, kot predstavnik Interesne skupine delojemalcev,
4. Bojana Potočan, kot predstavnica Interesne skupine kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev,
5. Tomaž Horvat, kot predstavnik Interesne skupine lokalnih interesov.

Predlagan predlog je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 31 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

Državne svetnice in državni svetniki so bili seznanjeni s postopkom tajnih volitev podpredsednika Državnega sveta.

Poročilo o izidu volitev je podal državni svetnik Boris Šuštaršič in sicer:

Na 5. seji, dne 14. 3. 2018, je bilo navzočih 35 državnih svetnikov in svetnic.

Za volitve podpredsednika Državnega sveta Republike Slovenije je bilo razdeljenih 35 glasovnic, oddanih 35 glasovnic. Neveljavne so bile 3 glasovnice, veljavnih je bilo 32 glasovnic.

Na tajnem glasovanju o izvolitvi podpredsednika Državnega sveta je glasovalo:

- za Branka Šumenjaka **16 državnih svetnic in svetnikov.**

Predsednik Državnega sveta je prisotne seznanil, da podpredsednik Državnega sveta ***ni bil izvoljen.***

2. točka dnevnega reda:

- **Pobude in vprašanja državnih svetnic in svetnikov**

Po elektronski pošti dne 9. 3. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanje državnega svetnika Franca Goloba v zvezi s kriteriji za sofinanciranje umetniških programov. Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 9. 3. 2018.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanje državnega svetnika Franca Goloba v zvezi s kriteriji za sofinanciranje umetniških programov ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje državnega svetnika Franca Goloba in predlaga Ministrstvu za kulturo, da vprašanje prouči in nanj odgovori.

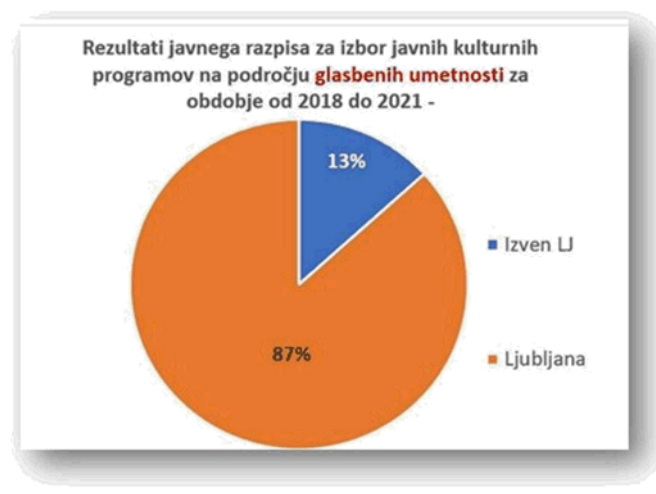
Vprašanje državnega svetnika Franca Goloba se glasi:

Kakšna so merila za vrednotenje kriterijev iz javnega razpisa za izbor večletnih kulturnih projektov na področju umetnosti, na podlagi katerih strokovne komisije točkujejo javne kulturno-umetniške programe prijaviteljev?

Obrazložitev:

Jazz Ravne (www.JazzRavne.si) na Ravnah na Koroškem neprekinjeno poteka od leta 2007. Že pet let so tudi organizatorji Festivala slovenskega jazza (www.FSJ.si), ki je doživel pravi razcvet. Utemeljeno lahko trdijo, da so eno od najboljših prizorišč jazz glasbe v Sloveniji, saj poleg naštetega skrbijo za vzgojo otrok in mladine, izdajajo edini slovenski časopis o jazzu, sodelujejo v mednarodnih projektih itd.

Na zaključenem štiriletnem programskem razpisu na področju umetnosti Ministrstva za kulturo so neuspešno kandidirali za sredstva do leta 2021. Na razpisu so sicer prejeli 75 točk (potrebovali bi jih sicer 81). Povsem je nerazumljivo, da se velika večina dodeli ustvarjalcem iz Ljubljane, le 13 % vseh sredstev dobijo prireditelji izven Ljubljane. Kakovostni glasbeni programi se prirejajo tudi izven Ljubljane in ustvarjajo pomembne kulturno-umetniške dogodke, ki bogatijo življenje v tamkajšnjih lokalnih okoljih.

Zaključuje se še en štiriletni projektni razpis. Glede na očitno centralizacijo dodeljevanja finančnih sredstev pa ni upanja na uspeh. Oddaljenost od centra zelo vpliva tako na izbiro članov komisij kot tudi na (ne)poznavanje programov izven prestolnice.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za kulturo, da vprašanje prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanj v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (32 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 31 jih je glasovalo za, en je bil proti).

* * *

Po elektronski pošti dne 9. 3. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanje državnega svetnika Franca Goloba v zvezi z reševanjem vlog za podukrep M19.2 v okviru Programa razvoja podeželja v programskem obdobju 2014–2020. Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 9. 3. 2018.

Kratko obrazložitev je podal predlagatelj vprašanja Franc Golob.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanje državnega svetnika Franca Goloba v zvezi z reševanjem vlog za podukrep M19.2 v okviru Programa razvoja podeželja v programskem obdobju 2014–2020 ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanje državnega svetnika Franca Goloba in predlaga Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, da vprašanje proučita in nanj odgovorita.

Vprašanje državnega svetnika Franca Goloba se glasi:

Kdaj lahko LAS Mislinjske in Dravske doline pričakuje odgovor glede poslanih vlog za podukrep M19.2 »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«, ki se izvaja v okviru Programa razvoja podeželja v programskem obdobju 2014–2020?

Obrazložitev:

V okviru Programa razvoja podeželja v programskem obdobju 2014–2020 se izvaja tudi podukrep M19.2 »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost« in je namenjen sofinanciranju stroškov, nastalih pri izvedbi operacij LAS ali lokalnih akterjev.

LAS Mislinjske in Dravske doline, ki je v tem programskem obdobju upravičena do sredstev v višini 2.836.714,39 EUR, je oddala:

- na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo štiri vloge 19. 10. 2017 (prijaviteljev Športnega društva Skatepark, Občine Radlje ob Dravi, Občine Dravograd in Občine Podvelka) in
- na Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja dve vlogi 4. 12. 2017 (prijaviteljev Turističnega okoljskega društva Slovenj Gradec in Občine Muta) in štiri vloge 4. 1. 2018 (prijaviteljev Občine Radlje ob Dravi, Občine Mislinje, Občine Vuzenice).

Kljub večkratnemu pozivanju LAS Mislinjske in Dravske doline doslej ni dobila jasnega odgovora, kdaj lahko okvirno pričakuje odločbe o potrditvi operacij, da bo lahko o tem obvestila prijavitelje projektov. Dejstvo je, da je podpora v okviru podukrepa M19.2 namenjena sofinanciranju stroškov operacij oz. projektov, katerih rezultati prispevajo k uresničevanju ciljev iz strategije lokalnega razvoja. Če odločbe ne bodo pravočasno izdane in bodo zato sredstva izgubljena, zastavljenih ciljev Strategije lokalnega razvoja za LAS Mislinjske in Dravske doline 2014–2020 ne bo moč uresničiti.

Ker praksa kaže, da se morajo vloge večkrat dopolnjevati, kar je tudi posledica zapletenih postopkov in nejasnih navodil, je pomembno, da LAS Mislinjske in Dravske doline čim prej dobi informacijo, kdaj lahko pričakuje odgovor glede poslanih vlog za podukrep M19.2. »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, da vprašanje proučita in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanj v roku 30 dni odgovorita.

Predlog sklepa je bil sprejet (33 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 34 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

* * *

Po elektronski pošti dne 9. 3. 2018 s so državne svetnice in svetniki prejeli pobudo državnega svetnika mag. Marka Zidanška glede porabe sredstev iz naslova prispevkov za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni. Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 9. 3. 2018.

Kratko obrazložitev je podal predlagatelj pobude mag. Marko Zidanšek.

Besedo je imel mag. Ladislav Rožič.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo državnega svetnika mag. Marka Zidanška glede porabe sredstev iz naslova prispevkov za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F), sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo državnega svetnika mag. Marka Zidanška in predlaga Skupščini Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Pobuda državnega svetnika mag. Marka Zidanška se glasi:

Skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije naj pri pripravi finančnega načrta za prihodnje leto prouči možnosti ureditve, pri kateri bi se del sredstev iz naslova prispevkov za zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni namenil financiranju poplačila regresnih zahtevkov ZZZS do delodajalcev ter za promocijo zdravja na delovnem mestu in varstva pri delu.

Obrazložitev:

Prihodki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) iz naslova prispevkov za zavarovanje za primer poškodb pri delu in poklicnih bolezni so 2016 znašali 82.715.888 evrov. Prihodki iz naslova prispevkov za poškodbe pri delu in poklicne bolezni se izkazujejo na ločenih kontih, prispevek delodajalcev za poškodbe pri delu je znašal 77.047.458 evrov, prispevek za poškodbe pri delu in poklicna obolenja kmetov 490.983 evrov, prispevek za poškodbe pri delu in poklicne bolezni iz drugih pravnih razmerij 5.177.340 evrov in prejeta sredstva iz naslova prispevka delodajalca za poškodbe pri delu in poklicne bolezni za vojaške obveznike 107 evrov.

Sredstva, ki so zbrana iz naslova prispevkov za poškodbe pri delu in poklicne bolezni, se, enako kot sredstva iz naslova prispevkov delodajalcev in delojemalcev ter ostalih virov, porabijo za izvajanje vseh zdravstvenih programov. Sredstva se porabijo za vse pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja, saj prispevki za poškodbe pri delu in poklicne bolezni niso namenska sredstva, ampak zgolj eden izmed virov, ki se pri porabi prelivajo z ostalimi viri (prispevki delodajalcev, delojemalcev itd.).

Državni svet že nekaj časa opozarja na problematiko v zvezi s prispevki za zavarovanje za primer poškodb pri delu in poklicnih boleznih ter problematiko regresnih zahtevkov ZZZS do regresnih zavezancev. Veljavna zakonodaja z neomejeno in zakonsko preširoko določeno odgovornostjo delodajalca močno bremeni položaj delodajalcev in s tem ogroža njihovo eksistenco, še posebej samostojnih podjetnikov, ki odgovarjajo z vsem svojim premoženjem.

Skladno s 86. členom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju¹ (v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ) ima ZZZS pravico zahtevati povrnitev povzročene škode od delodajalca, ki je namenoma ali iz malomarnosti povzročil okvaro zdravja ali smrt zavarovane osebe. Nadalje je v 87. členu ZZVZZ določeno, da ima ZZZS pravico zahtevati, da povzročeno škodo povrne delodajalec, če je bolezen, poškodba ali smrt zavarovane osebe posledica tega, da niso bili izvedeni ustrezni higiensko-sanitarni ukrepi, ukrepi varstva pri delu ali drugi ukrepi, predpisani ali odrejeni za varnost ljudi. ZZZS ima pravico zahtevati, da povzročeno škodo povrne delodajalec tudi, če nastane škoda zaradi tega, ker je bilo delovno razmerje sklenjeno brez predpisanega zdravstvenega pregleda z osebo, ki zdravstveno ni bila sposobna za opravljanje določenih del oziroma nalog, kar se je pozneje ugotovilo z zdravstvenim pregledom.

Državni svet je že mnogokrat opozoril, da razširitev odgovornosti delodajalca tudi na lahko malomarnost² ni sprejemljiva, prav tako je izrazil zaskrbljenost nad tem, da višine odškodnin niso omejene.

ZZZS je iz naslova iztoženih regresnih zahtevkov zaradi malomarnosti in neupoštevanja ukrepov za varnost in zdravje pri delu beležil prihodke v višini 1.456.110 evrov (2014), 1.176.901 evrov (2015) ter 1.264.017 evrov (2016)³.

Državni svet meni, da bi se morala sredstva, ki so zbrana iz naslova prispevkov za poškodbe pri delu in poklicne bolezni deloma porabiti za poplačilo regresnih zahtevkov, v primerih, ko je do poškodbe pri delu ali poklicne bolezni prišlo zaradi delodajalčeve lahke malomarnosti, ter deloma za financiranje promocije zdravja na delovnem mestu in varstva pri delu.

Vsaj del povzročene škode ZZZS bi se moral nedvoumno kriti iz naslova namensko zbranih sredstev, ki jih skladno z 12. členom Zakona o prispevkih za socialno varnost⁴ plačujejo delodajalci od vsake plače oziroma zavarovalne osnove v višini 0,53 %.

¹ Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K)

² Zahtevke za povrnitev povzročene škode je določal ZZVZZ že v svojem izvornem besedilu iz leta 1992. ZZZS je imel pravico zahtevati povrnitev povzročene škode od tistega, ki je »namenoma ali iz velike malomarnosti« povzročil bolezen, poškodbo ali smrt zavarovane osebe. Ta določba je bila spremenjena z novelo ZZVZZ-G, s katero je bila določena odgovornost zavarovalnic avtomobilskega zavarovanja in izpuščena beseda »velika«, s čimer je ostala urejena le malomarnost.

³ ZZZS je leta 2016 iz naslova regresnih zahtevkov prejel 19.540.998 evrov. Na osnovi Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu je ZZZS realiziral za 18.276.981 evrov prihodkov od plačane vnaprejšnje pavšalne odškodnine, od ostalih regresnih zahtevkov pa 1.264.017 evrov.

⁴ Zakon o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96 – ZDavP, 34/96, 87/97 – ZDavP-A, 3/98, 7/98 – odl. US, 106/99 – ZPIZ-1, 81/00 – ZPSV-C, 97/01 – ZSDP, 97/01, 62/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 96/12 – ZPIZ-2, 91/13 – ZZVZZ-M, 99/13 – ZSVarPre-C in 26/14 – ZSDP-1)

Državni svet tudi meni, da bi ZZSZ moral nameniti večji delež proračuna za izdelavo različnih sklopov gradiv in drugih komunikacijskih orodij za promocijo zdravja na delovnem mestu in varstva pri delu. S povečanim ozaveščanjem in informiranjem zaposlenih in delodajalcev bi se povečala skrb za ohranjanje in izboljševanje zdravja zaposlenih ter zmanjšalo število poškodb pri delu in poklicnih bolezni, kar pa bi pozitivno vplivalo tudi na proračun ZZSZ.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Skupščini Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da pobudo prouči in v skladu s četrnim odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (33 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, 5 jih je bilo proti).

* * *

Po elektronski pošti dne 9. 3. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli pobudo Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport in Interesne skupine lokalnih interesov v zvezi s problematiko nezadostnih možnosti opravljanja strokovnega izpita na področju vzgoje in izobraževanja. Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 9. 3. 2018.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport in Interesne skupine lokalnih interesov v zvezi s problematiko nezadostnih možnosti opravljanja strokovnega izpita na področju vzgoje in izobraževanja ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F), sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport in Interesne skupine lokalnih interesov in predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Pobuda Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport in Interesne skupine lokalnih interesov se glasi:

Vlada Republike Slovenije naj zagotovi zadostna sredstva za plačano pripravništvo oz. praktično usposabljanje dijakov in študentov po koncu izobraževanja in s tem omogoči vsem enake možnosti za opravljanje strokovnega izpita v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki je pogoj za njihov vstop na trg dela.

Obrazložitev:

Strokovni izpit za področje vzgoje in izobraževanja opravljajo pripravniki in drugi strokovni delavci v vzgojno-izobraževalnih zavodih, ki izpolnjujejo z Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja ter s Pravilnikom o strokovnem izpitu strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja določene pogoje. Pripravnik s srednješolsko izobrazbo se lahko prijavi k opravljanju strokovnega izpita najprej po 4 mesecih opravljenega vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oz. šoli, pripravnik z višješolsko oz. visokošolsko izobrazbo pa najprej po 6 mesecih opravljenega vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu oz. šoli.

Z največjimi težavami se soočajo dijaki po koncu srednješolskega izobraževanja, ki se želijo zaposliti na področju predšolske vzgoje, saj zaradi pomanjkanja možnosti pridobivanja izkušenj oz. opravljanja praktičnega dela v vzgojno-izobraževalnih zavodih velik del dijakov sploh nima možnosti opravljati strokovnega izpita, ki je pogoj za vstop na trg dela. Ta problem se je še povečal po 2014, ko je zakonodaja onemogočila možnost volonterskega pripravništva v javnem sektorju. V zvezi s pobudo, da bi v času do zagotovitve zadostnih sredstev za opravljanje plačanega pripravništva ponovno omogočili opravljanje neplačanega pripravništva, Državni svet meni, da to ni prava rešitev, saj se je v preteklosti ta ukrep preveč izkoriščal in še posebej okrepil v času finančne krize.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (resorno ministrstvo) sicer razpisuje javne razpise za spodbude za zaposlitev iskalcev prve zaposlitve na področju vzgoje in izobraževanja, vendar pa rezultati kažejo na pomanjkanje razpisanih sredstev, saj je prijaviteljev bistveno več od iskalcev prve zaposlitve. Zadnji razpis, na katerega so lahko kandidirali dijaki, ki so končali izobraževanje v šolskem letu 2016/2017, je omogočil praktično usposabljanje, ki je pogoj za pristop k strokovnemu izpitu, le okoli 40 % dijakom. Tudi resorno ministrstvo opozarja na pomanjkanje sredstev na področju vzgoje in izobraževanja, s katerimi bi lahko mlade strokovno in sistematično pripravljali na pedagoško delo oz. opravljanje odgovornega poklica vzgojitelja oz. učitelja. Ugotavlja se tudi, da je kadra z ustrežno pedagoško izobrazbo dovolj, le vsi nimajo možnosti opraviti strokovnega izpita, ki omogoča vstop na trg dela.

Tako z vidika nadaljnjega razvoja in konkurenčnosti družbe kot z vidika kakovostnega in strokovnega opravljanja pedagoškega dela je nujno zagotoviti zadostna sredstva za področje vzgoje in izobraževanje, pri čemer se ne sme prezreti dejstva, da se je v zadnjih desetih letih delež sredstev v BDP znižal s 5,3 % na 4,6 % (za visoko šolstvo je v letošnjem letu namenjeno le 0,56 % BDP).

Državni svet se strinja, da je poklic vzgojitelja oz. učitelja pomemben gradnik prihodnosti, ki zahteva kakovostno usposobljen kader. To omogoča praktično usposabljanje, ki pa ni enako dostopno vsem potencialnim kandidatom za opravljanje pedagoškega poklica, zato je nujno poskrbeti za ukrepe oz. zagotoviti sredstva, ki bodo ob koncu formalnega izobraževanja omogočili vsem enake možnosti za opravljanje strokovnega izpita, ki je pogoj za vstop na trg dela.

Dijaki in študentje že v okviru izobraževanja in usposabljanja za področje vzgoje in izobraževanja pridobijo nekaj praktičnih izkušenj v vrtcih oz. šolah, zato bi veljalo razmisliti o možnosti, da se lahko strokovni izpit opravi v določenem roku po zasedbi delovnega mesta, kot npr. po vzoru ravnateljev, ki morajo ravnateljski izpit opraviti v roku enega leta. Kadra z ustrežno pedagoško izobrazbo je dovolj, vendar vsi nimajo možnosti opravljati strokovnega izpita, zato bi morali prilagoditi vpis v izobraževalne programe tudi dejanskim potrebam trga dela. Na vpis v vzgojno-izobraževalne programe resorno ministrstvo neposredno ne vpliva, optimalne potrebe po kadrih, tako na področju vzgoje in izobraževanja kot na vseh drugih področjih, pa je dolgoročno težje načrtovati, saj se potrebe pokažejo v ciklu 5, 6 let. Zato bi veljalo razmisliti o načinu, kako spremeniti trend neracionalnega vpisovanja v izobraževalne študijske programe, ki jih zaključijo bistveno več kandidatov, kot jih trg dela dejansko potrebuje. Ob tem Državni svet poudarja, da če država mladim (finančno) omogoča pridobitev izobrazbe za opravljanje poklica na področju vzgoje in izobraževanja (npr. vzgojitelj, vzgojitelj-pomočnik), potem jim mora omogočiti tudi opravljanje strokovnega izpita. Omejevanje možnosti opravljanja strokovnega izpita je povezano tudi z vprašanjem financiranja dodatnega izobraževanja zaradi prekvalifikacije, ki je izhod za tiste, ki nimajo možnosti opravljati strokovni izpit. Prav tako bi kazalo proučiti izobraževalne programe in vključiti več ur praktičnega usposabljanja, kar bi lahko delno olajšalo pot do strokovnega izpita.

Državni svet opozarja tudi na vprašanje pomanjkanja učiteljev strokovnih predmetov, ki so zaključili izobraževanje na tehniških višjih/visokih šolah in morajo pridobiti pedagoško-andragoško izobrazbo in opraviti strokovni izpit. Pomanjkanje tega pedagoškega kadra je zaradi plačnega sistema (začetek na 30. plačnem razredu) še posebej izrazito v času visoke konjunktore in lahko pomembno negativno vpliva na kakovost izobraževalnega procesa.

Ob ugotovitvi, da danes v vrtcih in šolah kadra ne primanjkuje, pa Državni svet z vidika sedanje visoke starostne strukture pedagoškega kadra opozarjajo na čas, ko se bo sedanji vzgojiteljski in učiteljski kader upokojil, novega pa ne bo dovolj.

Glede na razkorak med potrebami trga dela in ustreznega kadra, je nujno, da izobraževalni programi omogočajo osnovno in dovolj široko znanje, s praktičnim usposabljanjem pa je treba mladim omogočiti pridobitev tudi tistih znanj, ki jih trg dela dejansko potrebuje.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobudo prouči in v skladu s četrtrim odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (33 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 31 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

* * *

Po elektronski pošti dne 9. 3. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli vprašanja državne svetnice Bojane Potočan glede regresnih zahtevkov ZZZS zoper delodajalce iz naslova poškodb pri delu. Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 9. 3. 2018.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval vprašanja državne svetnice Bojane Potočan glede regresnih zahtevkov Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije zoper delodajalce iz naslova poškodb pri delu ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira vprašanja državne svetnice Bojane Potočan in predlaga Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da vprašanja prouči in nanje odgovori.

Vprašanja državne svetnice Bojane Potočan se glasijo:

1. Koliko znašajo prihodki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS) iz naslova iztoženih regresnih zahtevkov zoper delodajalce zaradi malomarnosti in neupoštevanja ukrepov za varnost in zdravje pri delu v obdobju preteklih petih let?
2. Koliko je bilo vloženih tožb zoper delodajalce v preteklih petih letih ter koliko znašajo odprte terjatve ZZZS do delodajalcev iz naslova regresnih zahtevkov?
3. V kolikšnem deležu uspe ZZZS pri višini tožbenega zahtevka oziroma kakšna je razlika med vtoževanimi zneski in iztoženimi zneski?
4. Kakšno je število tožb, v katerih je sodišče v celoti ugodilo tožbenemu zahtevku ZZZS zoper delodajalca, ter število tožb, kjer je

sodišče prve stopnje zmanjšalo višino vtoževanega zneska zaradi soprispevka delavca oziroma zaradi previsoko ocenjenih stroškov za zdravstvene in druge storitve?

Obrazložitev:

Skladno s 86. členom Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju⁵ (v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ) ima ZZZS pravico zahtevati povrnitev povzročene škode od delodajalca, ki je namenoma ali iz malomarnosti povzročil okvaro zdravja ali smrt zavarovane osebe. Nadalje je v 87. členu ZZVZZ določeno, da ima ZZZS pravico zahtevati, da povzročeno škodo povrne delodajalec, če je bolezen, poškodba ali smrt zavarovane osebe posledica tega, da niso bili izvedeni ustrezni higiensko-sanitarni ukrepi, ukrepi varstva pri delu ali drugi ukrepi, predpisani ali odrejeni za varnost ljudi. ZZZS ima pravico zahtevati, da povzročeno škodo povrne delodajalec tudi, če nastane škoda zaradi tega, ker je bilo delovno razmerje sklenjeno brez predpisanega zdravstvenega pregleda z osebo, ki zdravstveno ni bila sposobna za opravljanje določenih del oziroma nalog, kar se je pozneje ugotovilo z zdravstvenim pregledom.

Odškodnina, ki jo ima ZZZS pravico zahtevati skladno z 91. členom ZZVZZ, obsega stroške za zdravstvene in druge storitve ter zneske denarnih nadomestil in drugih dajatev, ki jih plačuje ZZZS.

Državni svet zanimajo konkretni podatki v zvezi s regresnimi zahtevki, predvsem razlika med vtoževanimi zneski in iztoženimi zneski ter ocenitev soprispevka delavca in stroškov za zdravstvene in druge storitve v tožbenih zahtevkih ZZZS zoper delodajalce.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, da vprašanja prouči in v skladu s četrnim odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanje v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (34 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

* * *

Po elektronski pošti dne 9. 3. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli pobudo državnega svetnika Igorja Antauerja glede odprave administrativnih ovir pri izdaji potrdil A1 v skladu z določbami Zakona o čezmejnem izvajanju storitev. Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 9. 3. 2018.

Kratko obrazložitev je podal predlagatelj pobude Igor Antauer.

Razpravljali so Oskar Komac, Igor Antauer (replika), Alojz Kovšca, predsednik Državnega sveta.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo državnega svetnika Igorja Antauerja glede odprave administrativnih ovir pri izdaji potrdil A1 v

⁵ Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K)

skladu z določbami Zakona o čezmejnem izvajanju storitev ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F), sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo državnega svetnika Igorja Antauerja in predlaga Ministrstvu za finance, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Pobuda državnega svetnika Igorja Antauerja se glasi:

Ministrstvo za finance naj poenostavi način izdaje potrdil A1 v skladu z določbami Zakona o čezmejnem izvajanju storitev.

Obrazložitev:

Zakon o čezmejnem izvajanju storitev⁶ v 6. členu določa, da mora delodajalec oziroma samozaposlena oseba pred začetkom izvajanja storitev pridobiti potrdilo A1, t. j. dokument, ki potrjuje, da se za napotenega delavca oziroma samozaposleno ali tujo samozaposleno osebo v času čezmejnega izvajanja storitve še naprej uporabljajo predpisi o socialni varnosti države članice EU, v kateri ima delodajalec ali tuji delodajalec oziroma samozaposlena ali tuja samozaposlena oseba sedež, ki ga izda Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije v petih delovnih dneh od prejema popolne vloge.

Zakonski petdnevni rok za pridobitev potrdila A1 je predolg, saj presega roke, ki jih imajo slovenska podjetja v pogodbah za pričetek izvršitve sprejetega naročila oz. storitve. Tega bi morala podjetja, ki izpolnjujejo vse finančne in pravne obveznosti, dobiti takoj.

Ta rok je posebej pereč za slovenska podjetja, ki v tujini nudijo storitve, kot so montaža, popravila na terenu, prevoz in podobno. Ta podjetja imajo namreč v pogodbah določeno, da bodo storitev opravila v 24 do 48 urah, kar pa je precej krajši čas kot rok, v katerem jim je izdano potrdilo A1.

Zgodi se namreč, da je podjetje pozvano, da opravi storitev, pa delavci nimajo veljavnih A1 potrdil, ali pa napoteni delavec, ki ima veljavno potrdilo, nepričakovano zboli pred odhodom ali med opravljanjem dela, drugi delavci pa veljavnega potrdila nimajo. Neopravljena storitev montaže, popravila, na destinacijo neprispeli ali nepravočasno prispeli tovor in podobno pa pomeni kršitev pogodbenih obveznosti, ki imajo lahko tudi hude finančne posledice za slovensko podjetje in v primeru mikro in malih podjetij lahko ogrozijo zaposlenost pri takem podjetju. Če bi podjetje v tujino napotilo svojega delavca brez veljavnega potrdila A1, pa gre za kršitev zakonodaje ter tudi obliko dela na črno z vsemi posledicami, ki, poleg kazni, tudi onemogočajo nadaljnje poslovanje tega podjetja v tujini.

Zaradi navedenega Državni svet poziva Ministrstvo za finance, da slovenskim podjetjem in samozaposlenim osebam, ki izpolnjujejo vse finančne in pravne obveznosti, omogoči takojšnjo pridobitev potrdila A1 prek spletnega portala (e-davki ali kak drug). Ministrstvo pozivamo, da omogoči povezavo podatkovnih baz Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije ter Finančne uprave Slovenije, kar bo omogočilo avtomatsko izdajo potrdil subjektom, ki svoje obveznosti redno izpolnjujejo. S tem bi se odpravilo del nepotrebnih administrativnih ovir, po drugi strani pa onemogočilo hitro izdajo potrdil subjektom, ki svojih obveznosti ne izpolnjujejo.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za finance, da pobudo prouči in v skladu s četrtnim odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovori.

⁶ Uradni list RS, št. 10/17

Predlog sklepa je bil sprejet (34 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 28 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

* * *

Po elektronski pošti dne 12. 3. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli pobudo državnega svetnika Borisa Šuštaršiča za pravno ureditev statusa invalida v zvezi z opravljanjem poklicnih in nepoklicnih funkcij.

Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Kratko obrazložitev je podal predlagatelj pobude Boris Šuštaršič.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo državnega svetnika Borisa Šuštaršiča za pravno ureditev statusa invalida v zvezi z opravljanjem poklicnih in nepoklicnih funkcij, ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo državnega svetnika Borisa Šuštaršiča in predlaga Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvu za finance in Ministrstvu za javno upravo, da pobudo proučijo in nanjo odgovorijo.

Pobuda državnega svetnika Borisa Šuštaršiča se glasi:

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za finance in Ministrstvo za javno upravo naj proučijo možnost pravne ureditve statusa invalida v zvezi z opravljanjem poklicnih in nepoklicnih funkcij.

Obrazložitev:

Ustava Republike Slovenije⁷ posameznikom zagotavlja pravico do sodelovanja pri upravljanju javnih zadev, pri čemer ima vsak državljan pravico, da v skladu z zakonom neposredno in po izvoljenih predstavnikih sodeluje pri upravljanju javnih zadev⁸, obenem pa določa tudi splošno in enako volilno pravico za vse državljane, ki so dopolnili 18 let⁹. Uresničevanje omenjene ustavne pravice je natančneje urejeno v posebnih zakonskih aktih (Zakon o volitvah predsednika republike, Zakon o volitvah v državni zbor, Zakon o državnem svetu, Zakon o lokalnih volitvah, ipd.).

Republika Slovenija je pomembnost zagotavljanja političnih pravic prepoznala tudi s pristopom k Mednarodnemu paktu o državljanskih in političnih pravicah. Ta namreč med drugim določa, da ima vsak državljan brez diskriminacije pravico sodelovati pri upravljanju javnih zadev, bodisi neposredno ali po svobodno izbranih predstavnikih, pravico voliti in biti voljen na periodičnih, resničnih, splošnih, enakopravnih in tajnih volitvah, ki zagotavljajo volivcem

⁷ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a;

⁸ Ustava Republike Slovenije, 44. člen;

⁹ Ustava Republike Slovenije, 43. člen;

svobodno izražanje volje, ter biti pod enakimi in splošnimi pogoji sprejet v javne službe svoje države.¹⁰

Ne glede na zavezo Republike Slovenije po zagotavljanju splošne in enake volilne pravice in možnostjo sodelovanja pri upravljanju javnih zadev za vse državljane Državni svet izpostavlja posebno ureditev volilne pravice za invalide. Republika Slovenija je z ratifikacijo Konvencije o pravicah invalidov in izbirnega protokola h konvenciji o pravicah invalidov (MKPI) izrazila prepričanje, da bo taka splošna in celovita mednarodna konvencija, ki spodbuja in varuje pravice ter dostojanstvo invalidov, pomembno prispevala k odpravi očitne socialne prikrajšanosti invalidov ter spodbudila njihove enake možnosti pri sodelovanju na civilnem, političnem, gospodarskem, socialnem in kulturnem področju v državah v razvoju in razvitih državah¹¹.

Glede sodelovanja v političnem in javnem življenju so se države pogodbenice med drugim zavezale, da invalidom, enako kot drugim, zagotavljajo, da učinkovito in polno sodelujejo v političnem in javnem življenju neposredno ali s svobodno izbranimi zastopniki, vključno s pravico in možnostjo, da volijo in so izvoljeni, med drugim tako, da zagotavljajo, da so volilni postopki, sredstva in gradivo ustrezni, dostopni, lahko razumljivi in uporabni ter dejavno spodbujajo ustvarjanje okolja, v katerem lahko invalidi učinkovito in polno sodelujejo pri upravljanju javnih zadev brez diskriminacije in enako kot drugi, ter spodbujajo njihovo sodelovanje pri javnih zadevah, kar vključuje tudi sodelovanje v nevladnih organizacijah in združenjih, ki delujejo v javnem in političnem življenju države, ter pri dejavnostih in upravljanju političnih strank.

Evropska unija prav tako spodbuja aktivno vključenost in polno participacijo invalidov v družbi, kar je potrdila tudi s pristopom h Konvenciji o pravicah invalidov. Evropska komisija je v tem oziru leta 2010 sprejela Evropsko strategijo o invalidnosti za obdobje 2010–2020, na podlagi katere si bo Evropska komisija med drugim prizadevala premagovati ovire, ki jih imajo invalidi pri uveljavljanju svojih pravic kot posamezniki, potrošniki, študentje, gospodarski in politični akterji; reševati težave, ki so povezane z mobilnostjo znotraj EU, in spodbujati uporabo evropskega modela parkirne karte za invalide.

Republika Slovenija sprejete zaveze na področju varstva invalidov ureja tudi na podlagi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov¹², ki določa, da primerna prilagoditev pomeni zakonodajne, upravne in druge ukrepe, ki ne nalagajo nesorazmernega bremena, kadar so v posameznem primeru potrebni, da se invalidom na enaki podlagi kot drugim zagotovi uživanje ali uresničevanje pravic in svoboščin, pri čemer so državni organi, organi samoupravne lokalne skupnosti, izvajalci javnih pooblastil, izvajalci javne službe in javna občila skladno s svojimi pristojnostmi z normativnimi ukrepi in usmeritvami ter izobraževanjem zaposlenih dolžni ustvarjati razmere za enako obravnavanje invalidov z ozaveščanjem družbe in spremljati družbeni položaj invalidov.¹³

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je objavilo Akcijski program za invalide 2014–2021, ki določa, da je dostopnost širok pojem, ki ne obsega le dostopa do grajenega okolja in odprave arhitektonskih ovir, temveč tudi dostop do informacij oziroma komunikacij, in s tem omogoča invalidu vključitev v širše družbeno okolje oziroma v vse sfere človekovega življenja, kot so na primer izobraževanje, zaposlovanje, vključevanje v politično, športno in kulturno življenje ter dostopnost do zdravstvenih, socialnih in drugih storitev. Dostopnost daje invalidu možnost vključevanja v socialno, ekonomsko in politično življenje.¹⁴

¹⁰ Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, 25. člen;

¹¹ Konvencija o pravicah invalidov, preambula točka y;

¹² Uradni list RS, št. 94/10, 50/14 in 32/17

¹³ Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, 25. člen;

¹⁴ Akcijski program za invalide 2014–2020, str. 12;

V skladu z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17): v nadaljevanju ZPIZ-2) je dodatek za pomoč in postrežbo pravica iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki ni odvisna od premoženjskih razmer upravičenca. Dodatek za pomoč in postrežbo je mesečni denarni prejemek, s katerim upravičenec poravnava stroške, nastale zaradi trajnih sprememb v zdravstvenem stanju, zaradi katerih ne more zadovoljevati osnovnih življenjskih potreb in zato nujno in stalno potrebuje tujo nego in pomoč.

Da je invalid upravičen do osebnega pomočnika, odloči pristojni organ, če ugotovi, da so izpolnjeni zakonsko določeni pogoji. Ugotovi torej, da je invalid tako gibalno omejen, da potrebuje tujo pomoč in postrežbo oziroma osebno asistenco ter tej osebi odobri povrnitev stroškov osebnega pomočnika za fizično pomoč, ki jo slednji nudi. Če pa je oseba, ki je upravičena do osebnega pomočnika, izvoljena na določeno državno funkcijo, to za osebnega pomočnika pomeni dodatno delo in obremenitev, kar pa v navedeni ureditvi ni upoštevano.

Leta 2017 je bil sprejet tudi Zakon o osebni asistenci¹⁵, ki ureja pravico do osebne asistencije in način njenega uveljavljanja. Namen zakona je omogočiti posamezniku oziroma posameznici z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi in senzoričnimi okvarami polno in učinkovito sodelovati v družbi na vseh področjih življenja. Zakon o osebni asistenci sicer določa, da je osebna asistenca zagotovljena vsakemu, ki izpolnjuje zakonske pogoje, ne glede na njegov dohodek ali premoženje¹⁶, ne določa pa posebej pomoči na področju uresničevanja političnih pravic.

Decembra 2017 so bile volitve v Državni svet, na katerih je bil kot predstavnik interesov socialnega varstva izvoljen invalid, ki kot medicinsko-tehnični pripomoček uporablja invalidski voziček. Kljub temu, da je Državni svet aktivno pristopil k odpravi vseh arhitektonskih ovir in prilagoditvi svojega dela potrebam omenjenega državnega svetnika, slednji pri uresničevanju svoje nepoklicne funkcije nujno potrebuje pomoč druge osebe (osebne asistenta). Pomoč potrebuje tako pri pripravi na seje delovnih teles oz. plenarna zasedanja Državnega sveta, kot tudi pri vodenju sej Komisije za socialno varstvo, delo, zdravje in invalide, katere predsednik je, ter pri ostalih nalogah v povezavi z Državnim svetom.

Njegov osebni asistent ga mora kot funkcionarja spremljati na sejah Državnega sveta in njegovih delovnih teles; mu nuditi pomoč pri proučevanju gradiva za seje Državnega sveta in njegovega delovnega telesa; vsebinsko slediti seji Državnega sveta ali njegovega delovnega telesa (npr. zaradi nujnosti pravočasnega obračanja listov gradiva v scenariju seje delovnega telesa, ki jo vodi), nenehno vklapljati/izklapljati mikrofona, kadar državni svetnik, ki je invalid, razpravlja ali vodi sejo kot predsedujoči (še dodatna obremenitev, saj kot predsedujoči podeljuje besedo še ostalim prisotnim), mu pomagati pri glasovanju ter pri podpisovanju dokumentov itd.

Osebni pomočnik ga mora spremljati tudi na sejah delovnih teles Državnega zbora ali njegovem plenumu, kadar je v vlogi poročevalca pristojne komisije Državnega sveta ali plenuma Državnega sveta, ter na vseh drugih dogodkih, ki se jih mora udeleževati kot član Državnega sveta. Kot zastopnik interesov svoje volilne baze se pogosto državni svetnik, ki je invalid, znajde tudi v vlogi voditelja posvetov, ki jih organizira Državni svet, kar zaradi specifičnosti dogodka prav tako terja dodaten angažma osebnega asistenta ipd.

Državni svet se v okviru svojih zmogljivosti trudi za čim večjo vključenost državnega svetnika, ki je invalid, v delo Državnega sveta in njegovih delovnih teles, vendar meni, da bi morala tudi država, glede na sprejete mednarodne in nacionalne zaveze, aktivneje pristopiti k pravni ureditvi statusa osebne asistencije invalidov, ki opravljajo svojo funkcijo, bodisi poklicno bodisi nepoklicno. Kot je bilo opozorjeno že prej, v obstoječi zakonodaji ni zakonsko urejenih pravic invalidov, ki so izvoljeni na funkcijo.

¹⁵ Uradni list RS., št. 10/17;

¹⁶ Zakon o osebni asistenci, 6. člen;

Vsak funkcionar, ki zaradi svoje invalidnosti stalno potrebuje fizično pomoč tretje osebe pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb, je v primerjavi z ostalimi funkcionarji diskriminiran, saj so njegovi stroški višji od stroškov ostalih funkcionarjev. V primeru Državnega sveta, v okviru katerega se funkcija opravlja neprofesionalno, plačila pa so v skladu s Sklepom o pogojih za izplačevanje plačil za opravljanje funkcije podpredsednika in člana Državnega sveta Republike Slovenije v precejšnji meri vezana na intenzivnost aktivnosti posameznega državnega svetnika ali svetnice, to pride še posebej do izraza.

Državni svet poudarja, da ne gre zgolj za vprašanje ureditve pravnih podlag za opravljanje funkcije državne svetnice ali svetnika v primeru, da je nanjo izvoljen invalid, četudi je slednja zaradi nepoklicnega opravljanja funkcije specifična, ampak za splošno ureditev ustreznih podlag tudi za vse ostale funkcije v državi, na katere je lahko izvoljen ali imenovan invalid (poslanec ali predsednik Državnega zbora, predsednik republike, predsednik vlade, minister itd.). Tovrstni primeri so poznani tako v evropskem kot svetovnem merilu (npr. bivši nemški finančni minister Wolfgang Schäuble in aktualni predsednik Bundestaga; bivši predsednik ZDA Franklin D. Roosevelt itd.).

Glede na zgoraj navedeno Državni svet poziva, da se zakonsko uredi pravni status invalida, ki je izvoljen ali imenovan na funkcijo. Kot možno podlago za splošno urejanje statusa invalida, ki je funkcionar, predlaga Zakon o funkcionarjih v državnih organih (Uradni list RS, št. 30/90, 2/91-I, 18/91, 22/91, 4/93, 18/94 – ZRPJZ, 109/12 in 21/13), v zvezi z Državnim svetom pa 13.a člen omenjenega zakona. Hkrati Državni svet posebej poudarja, da je pri urejanju statusa invalida, imenovanega na funkcijo, treba upoštevati dejstvo, da invalidi niso samo osebe z gibalnimi in fizičnimi prizadetostmi, ampak tudi slepe in slabovidne osebe ter gluhe in naglušne osebe. Posledično bi bilo za celovito ureditev problematike invalidov na posamezni funkciji nujno zagotoviti tudi finančna sredstva za prilagoditev grajenega okolja in tehnične pripomočke za opravljanje funkcije.

Državni svet dodatno predlaga v proučitev tudi možnost zagotovitve pravne podlage za določitev dodatka, ki je namenjen posebej osebnemu asistentu invalida, ki opravlja svojo funkcijo poklicno ali nepoklicno, in izločitev tega dodatka iz obdavčitve, saj bi se s tem po mnenju Državnega sveta preprečilo diskriminacijo invalida, ki je voljen ali imenovan na funkcijo, v primerjavi z ostalimi voljenimi in imenovanimi člani organa.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvu za finance in Ministrstvu za javno upravo, da pobudo proučijo in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovorijo.

Predlog sklepa je bil sprejet (33 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 33 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

* * *

Po elektronski pošti dne 12. 3. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli pobudo Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v zvezi s povečanjem števila medovitih rastlin na javnih površinah. Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Kratko obrazložitev je podal predlagatelj pobude Cvetko Zupančič.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede saditve medovitih rastlin na javnih

površinah ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Pobuda Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se glasi:

Vlada Republike Slovenije naj v sodelovanju z vsemi deležniki pripravi načrt oziroma pravila, na podlagi katerih se bo v Sloveniji na javnih površinah posadilo več avtohtonih medovitih rastlin. Prav tako naj Vlada Republike Slovenije dajalcem soglasij pri urejanju okolja, ki delujejo na državnem nivoju, predlaga, da podprejo saditev avtohtonih medonosnih rastlin.

Obrazložitev:

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je obravnavala pobudo Čebelarke zveze Slovenije, naj se z zakonom uredi obveznost države in lokalnih skupnosti, da se na javnih površinah sadi več avtohtonih medovitih rastlin.

Državni svet podpira pobudo, da se v Sloveniji na javnih površinah posadi več avtohtonih medovitih rastlin, ne podpira pa urejanja tega vprašanja z zakonom, temveč predlaga, da se to vprašanje uredi na nižjem strokovnem nivoju v obliki priporočil ali strokovnih smernic ali na drug ustrezen način.

Na predlog Republike Slovenije je Organizacija združenih narodov 20. maj razglasila za svetovni dan čebel in letos ga v tem kontekstu obeležujemo prvič. Znano je, da večja populacija čebel pomeni večji kmetijski pridelek, po drugi strani pa je pridelava medu pomembna gospodarska panoga. Osebe javnega prava lahko k temu pripomoremo tako, da pri urejanju okolice svojih objektov oziroma pri urejanju svojih zemljišč poskrbimo za primeren delež posajenih medovitih rastlin. Obenem pa se zavedamo, da vsaka medovita rastlina ne sodi v vsako okolje. Ker je različnih dajalcev soglasij pri urejanju prostora dandanes občutno preveč, nasprotujemo dodajanju novih in zaradi tega predlagamo, da se v sodelovanju z vsemi deležniki pripravi pravila zasajanja medovitih rastlin na podzakonskem nivoju.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobudo prouči in v skladu s četrtem odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (31 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

* * *

Po elektronski pošti dne 12. 3. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli pobudo državnega svetnika Branka Tomažiča glede bolj striktnega nadzora nad označevanjem kruha in pekovskih izdelkov. Predlog sklepa Državnega sveta so državne svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Kratko obrazložitev je podal predlagatelj pobude Branko Tomažič.

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, v skladu z 98. členom Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), obravnaval pobudo državnega svetnika Branka Tomažiča glede bolj striktnega nadzora nad označevanjem kruha in pekovskih izdelkov ter na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - UPB1 in 95/09-odl. US in 21/13-ZFDO-F) sprejel naslednji

S K L E P:

Državni svet Republike Slovenije podpira pobudo državnega svetnika Branka Tomažiča in predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobudo prouči in nanjo odgovori.

Pobuda državnega svetnika Branka Tomažiča se glasi:

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo naj izvaja strožji nadzor nad označevanjem kruha, pekovskega peciva in drugih pekovskih izdelkov v prodajalnah.

Obrazložitev:

Dandanes je v prodajalnah zelo velika ponudba kruha, pekovskega peciva in drugih pekovskih izdelkov, označevanje pa je zelo površno in pogosto za potrošnike zavajajoče. Pri peki, posebej pri peki kruha, se uporabljajo razna barvila, ki spremenijo barvo kruha, pri čemer ni navedeno, da ne gre za mešani kruh ali kruh posebne vrste. Posebej opazno je to pri t. i. črnem kruhu, pri katerem je najpogosteje navedeno, da gre za črni kruh, dejansko pa gre za kruh, pripravljen iz bele moke, ki so ji dodana barvila. Veliko potrošnikov – kupcev zaradi zdravstvenih težav (npr. diabetes) ne sme uživati belega kruha, saj povečuje tveganje za zdravje. Neoznačba, da gre za kruh iz bele moke, ki so ji dodana barvila, pa je zelo zavajajoča tudi za druge kupce.

Zaradi navedenega se Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo poziva, da prek inšpekcijskih služb izvaja strožji nadzor nad označevanjem kruha, pekovskega peciva in drugih pekovskih izdelkov v prodajalnah.

* * *

Državni svet Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da pobudo prouči in v skladu s četrtnim odstavkom 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) nanjo v roku 30 dni odgovori.

Predlog sklepa je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 31 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

- - -

Alojz Kovšca, predsednik Državnega sveta je obvestil državne svetnice in svetnike, da je prejel dopis župana Mestne občine Velenje gospoda Bojana Kontiča z dne 26. 2. 2018 v zvezi z naraščajočim številom priseljencev in intenzivno rastjo deleža tujcev s stalnim ali začasnim bivališčem v Republiki Sloveniji.

Dopis je dodelil v obravnavo pristojni Komisiji za državno ureditev. Dodelitev so državne svetnice in svetniki prejeli v vednost 9. 3. 2018.

Tematiko bodo kot zainteresirana delovna telesa obravnavale tudi: Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport ter Interesna skupina lokalnih interesov.

- - -

Po elektronski pošti 12. 2. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Vlade Republike Slovenije na pobudi Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj glede širjenja industrijske cone Mele v občini Gornja Radgona.

- - -

Po elektronski pošti 15. 2. 2018 so državne svetnice in svetniki prejeli odgovor Vlade Republike Slovenije na pobudo Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj v zvezi z razmejitvijo finančnih obveznosti države in občin pri gradnji in vzdrževanju državne cestne infrastrukture v naseljih.

3. točka dnevnega reda:

– Predlog resolucije energetskega koncepta Slovenije (ReEKS), EPA 2670-VII

Predlog je objavljen na spletni strani Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog resolucije je obravnavala Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj.

Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 13. 3. 2018.

Predlog mnenja Državnega sveta k predlogu resolucije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 13. 3. 2018.

Besedo je imel mag. Jože Dimnik, generalni direktor Direktorata za energijo na Ministrstvu za infrastrukturo, kot predstavnik predlagatelja resolucije.

Poročevalec Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj Dušan Strnad je predstavil poročilo komisije.

Razpravljali so: Bojan Kontič, dr. Matjaž Gams in Srečko Ocvirk.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M N E N J E

k Predlogu resolucije o energetskega konceptu Slovenije (ReEKS)

Državni svet **podpira** Predlog resolucije o energetskega konceptu Slovenije (v nadaljevanju: predlog EKS), ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Ključni cilj predloga EKS, ki se je pripravljaj več let in bil obravnavan na različnih nivojih in z različnimi deležniki, je razogljčenje družbe. To bomo dosegli s postopnim zmanjševanjem rabe energije in povečevanjem njene učinkovite rabe, povečevanjem proizvodnje energije iz obnovljivih virov in s tem opuščanjem fosilnih virov, pri čemer je nujna preobrazba družbe, ki bo zagotovila njihovo uresničljivost. Kot pojasnjuje predlagatelj, danes ni moč napovedati in predvideti stanja energetskega sistema čez npr. 20 ali 30 let, zato so ob različnih izhodiščnih podatkih pripravljani trije scenariji prihodnjega razvoja slovenskega energetskega sistema, ki dolgoročno gledano odstopajo toliko, kolikor je računski napaka energetskih bilanc. To pomeni, da ni mogoče z gotovostjo trditi, kateri scenarij je najbolj optimalen. Iz tega razloga je predlog EKS usmerjevalne narave in se ne opredeljuje do posameznih konkretnih projektov oz. ne določa konkretnjših ciljev, ampak določa izhodišča za nadaljnje odločitve pri

zagotavljanju zanesljive oskrbe z energijo na trajnosten in konkurenčen način. Predlagatelj dodatno poudarja, da je treba zagotoviti pogoje za večjo cenovno dostopnost OVE, izboljšati raven znanja, ki bo omogočila preboj domačih inovacij in investicij ter izboljšati ozaveščenost odjemalcev, če hočemo v prihodnje krepiti delež OVE v energetskih bilancah. Predlog EKS poudarja varno, zanesljivo in konkurenčno oskrbo z energijo, saj je to predpogoj za konkurenčnost slovenskega gospodarstva. V zvezi z viri energije predlagatelj pojasnjuje, da so bila v javnosti pričakovana, da bo predlog EKS jasno opredelil vire energije (npr. jedrska energija, fosilna goriva), vendar se je predlagatelj odločil za nevtralnost, ker je npr. odločitev o opustitvi fosilnih goriv in prehodu na OVE odvisna predvsem od sposobnosti družbe, da to uresniči. Ministrstvo za infrastrukturo ocenjuje, da odločitve o prihodnji rabi jedrske energije oz. gradnji nove jedrske elektrarne še ni treba sprejeti danes, bo pa treba odločitev sprejeti na podlagi širšega družbenega konsenza. Po besedah predlagatelja so elementi zdravja in okolja upoštevani v največji možni meri.

Kot ugotavlja Državni svet, na Agenciji za energijo sicer pozdravljajo pripravo predloga EKS, vendar opozarjajo, da ne sledi zahtevam Energetskega zakona, ker ne vsebuje jasne prihodnje energetske politike in ciljev za oskrbo in ravnanje z energijo za obdobje prihodnjih 20 let oz. okvirno za 40 let ter ukrepov za doseganje ciljev. K temu nas ne zavezuje le nacionalna zakonodaja, ampak tudi mednarodni sporazumi, katerih podpisnica je tudi Slovenija (npr. Pariški sporazum). Agencija za energijo poudarja, da potrebujemo EKS z jasnimi cilji in usmeritvami za Vlado Republike Slovenije pri oblikovanju državnega razvojnega energetskega načrta, ki je podlaga za investicije v energetsko infrastrukturo. S tega vidika se sprašuje, kako bomo sprejemali odločitve o investicijah, če ni jasnih ciljev prihodnjega razvoja energetske politike. EKS bi moral vsem deležnikom, ki jih področje energetike kakorkoli zadeva, dati jasen odgovor glede prihodnje usmeritve države na področju energetike, tudi v smislu okoljske in stroškovne učinkovitosti investicij.

Državni svet je bil seznanjen tudi s stališčem Zveze ekoloških gibanj Slovenije (ZEG), da predlog EKS premalo upošteva nacionalne energetske smernice oz. razvoj blaginje državljanov in celotnega gospodarstva oz. je preveč poudarka na ekonomskem profitu posameznih delov gospodarstva (npr. HSE in GEN). Po mnenju ZEG je pogled razvoja do 2050 predolgo obdobje, saj je zaradi hitrega razvoja tehnologij načrtovanje za 30 let nerealno. Na ZEG pogrešajo večjo usklajenost dokumenta z ministrstvi, pristojnimi za okolje, zdravje in finance, predvsem pa predlog EKS ne vsebuje nosilcev odgovornosti, izvajalcev in rokov za izvedbo ukrepov. Pred EKS bi morali sprejeti nacionalni program varstva okolja, saj se dopolnjujeta in navezujeta. ZEG poudarja pomembnost zemeljskega plina v prehodu na nizkoogljično družbo, ne podpira pa nadaljnjega razvoja jedrske energije oz. gradnje nove jedrske energije ter nasprotuje vsebini (63) odstavka, ki govori o pomembni vlogi jedrske energije pri nizkoogljični proizvodnji električne energije, saj uran ni obnovljiva energija. Ključna je skrb za jedrsko varnost in varno delovanje Jedrske elektrarne Krško. ZEG tudi predlaga, da se predlog EKS dopolni tako, da bi zaradi zmanjšanja vpliva neionizirnega (elektromagnetnega) in ionizirnega sevanja na ljudi uvedli ukrep previdnostnega načela in kabliranja visokonapetostnih daljnovodov v urbanih naseljih. ZEG tudi zahteva, da se še pred sprejemom EKS sprejme novela Uredbe o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju ter uvede pravilo previdnostnega načela oz. oddaljenosti sevalnih objektov od ljudi.

Kot ugotavlja Državni svet, Greenpeace Slovenija in Focus ne podpirata predloga EKS in izpostavljata, da je zaradi podnebnih sprememb prehod iz uporabe fosilnih virov na OVE dejstvo, ki pa mora sloneti na državni strategiji razvoja energetike. Predlog EKS ne navaja ciljev, kar pa je zapisano, je škodljivo – npr. uporaba premoga do leta 2054. Tudi vsi spremljajoči dokumenti kažejo na ustavitev razvoja sončne in vetrne energije v naslednjih dvanajstih letih, saj bi se delež OVE v obdobju 2020-2030 dvignil le za 2 %. Po njihovi oceni gre za prelaganje odgovornosti v nedoločljivo prihodnost in dejansko za ohranjanje »status quo«, pri čemer se ne zavedamo stroškov, ki jih prinašajo posledice podnebnih sprememb. Predlog EKS bi moral jasno opredeliti pot opuščanja fosilnih virov energije in istočasno spodbuditi razvoj in rabo OVE oz. odgovoriti na vprašanje, kje želi biti Slovenija na energetskem področju 2030. Ob tem izpostavljata tudi zaveze Pariškega sporazuma glede

opuščanja premoga do 2030. V Focusu dodatno opozarjajo na proces sprejemanja predloga EKS, saj je trajala javna razgrnitev EKS in okoljskega poročila do 2. 3. 2018, medtem ko je Vlada 1. 3. 2018 sprejela predlog EKS.

Po mnenju Državnega sveta je predlog EKS odslikava dejanskega stanja na področju energetike, pri čemer opredeljuje tiste aktivnosti za preusmeritev slovenske energetike, ki jih bodo država in ostali deležniki sposobni realizirati v naslednjih nekaj desetletjih. Z vidika hitrega razvoja tehnologij, zaradi katerih je zelo težko napovedovati dolgoročne cilje, se predlog EKS razume kot aktiven dokument, ki se bo v prihodnje v skladu z razvojnimi dosežki in inovacijami, potrebami ter finančnimi zmožnostmi oz. gospodarsko rastjo stalno dopolnjeval in spreminjal.

Državni svet poudarja, da so obnovljivi viri energije v povezavi s podnebnimi spremembami in mednarodnimi okoljskimi zavezami zagotovo edina prava usmeritev prihodnje energetske politike, nenazadnje si vsi želimo živeti v čistem okolju, vendar je ob pomislekih okoljskih nevladnih organizacij v zvezi s premalo ambiciozno zastavljenih ciljev glede večanja deleža OVE vprašanje, kdaj bomo sposobni uresničiti prehod v nizkoogljično družbo in v celoti opustiti fosilne vire. V EKS sicer lahko zapišemo ambiciozne cilje, ki pa jih glede na dejansko stanje in zmožnosti države in družbe kot celote ne bi uspeli uresničiti in bi bil zato to le spisek želja. S tega vidika Državni svet ocenjuje predlog EKS kot primeren dokument, ki ima realno opredeljene cilje zanesljive, trajne in konkurenčne oskrbe z energijo. Obenem Državni svet opozarja, da bi moral biti dokument bolj določen in namesto besednih zvez kot so »bo možno«, »je predvideno« ali »pričakuje se« navajati bolj zavezujoče besedne zveze.

Državni svet poudarja, da je lokalno prebivalstvo v preteklosti podprlo TEŠ 6 zaradi pričakovanega večjega izkoristka, ohranjanja delovnih mest in ekološko bolj sprejemljivega pridobivanja električne energije. V EKS sicer lahko navedemo, da se uporaba premoga za proizvodnjo električne energije konča bistveno prej kot 2054, npr. 2030, vendar je vprašanje, kaj bi se zgodilo, če takrat ugotovimo, da še zmeraj potrebujemo TEŠ 6 za proizvodnjo ene tretjine električne energije. Dejstvo je, da je nerealno pričakovati, da lahko do 2030 nadomestimo električno energijo iz TEŠ 6 z OVE. Poleg tega je danes verjetno nerealno pričakovati tudi nadaljnjo rabo jedrske energije po izteku življenjske dobe Jedrske elektrarne Krško oz. gradnjo nove jedrske elektrarne, saj ne bomo dobili soglasja sosednjih držav. Komisija meni, da dveh tretjin potreb po električni energiji, ki jih zagotavljata TEŠ 6 in Jedrska elektrarna Krško, do 2030 zagotovo ne moremo nadomestiti z OVE. Ker bi v takem primeru lahko primanjkljaj električne energije nadomestili le z uvozom, bi se soočili z vprašanjem zanesljive in stroškovno sprejemljive oskrbe z električno energijo.

Državni svet opozarja na opredelitev virov energije, saj pogreša t. i. reciklažne vire energije: odpadna hrana kot vir energije (bioplinarne) in vloga sežigalnic.

V zvezi z zanesljivo oskrbo z energijo Državni svet opozarja, da bi morala biti prioriteta izgradnja kvalitetnega in naprednega omrežja, ki omogoča kvalitetno in zanesljivo oskrbo z električno energijo, saj trenutno stanje energetskega omrežja (npr. v osrednji Sloveniji) predstavlja pomembno oviro pri privabljanju potencialnih investitorjev.

V zvezi s subvencioniranjem sončne energije Državni svet opozarja, da je to sicer način spodbujanja povečevanja deleža OVE, vendar se ob tem sprašuje, kdaj se bo odprla razprava o odpadnih sončnih elektrarnah po izteku življenjske dobe. Ob tem še posebej izpostavlja, da so proizvodne naprave na OVE (sončne in vetrne elektrarne, baterije za skladiščenje energije) narejene iz zdravju škodljivih materialov (npr. cobalt).

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Dušan Strnad.

Predlog mnenja je bil sprejet (27 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, nihče ni glasoval proti).

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda:

– Predlog resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 (ReNPDZ18–28), EPA 2572-VII

Predlog je objavljen na spletni strani Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog resolucije je obravnavala Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide. Mnenje komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo Odbora Državnega zbora za zdravstvo z dopolnjenim predlogom zakona so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018. Predlog mnenja Državnega sveta k dopolnjenemu predlogu resolucije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Besedo je imela dr. Jožica Maučec Zakotnik, državna sekretarka na Ministrstvu za zdravje, kot predstavnica predlagatelja resolucije.

Poročevalec Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide mag. Peter Požun je predstavil mnenje komisije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

Mnenje

k Dopolnjenemu predlogu resolucije o nacionalnem programu duševnega zdravja (ReNPDZ18–28)

Državni svet dopolnjen predlog resolucije **podpira**.

Državni svet ugotavlja, da je predlagatelj s predloženim nacionalnim programom želel zagotoviti pravico do optimalnega duševnega in telesnega blagostanja posameznika, do pogojev za razvoj in udejanjanje vseh njegovih potencialov v poklicnem, družbenem, zasebnem in družinskem življenju ter do enakega dostopa do kakovostnih virov pomoči. Slednje naj bi dosegli z okrepitevijo in ohranjanjem dobrega duševnega zdravja vseh prebivalcev Slovenije, preprečevanjem težav in motenj od najzgodnejšega obdobja do pozne starosti; zmanjševanjem stigme in diskriminacije oseb z duševnimi motnjami; vzpostavitvijo podpornega okolja za dobro duševno zdravje; izboljšanjem kompetenc strokovnih služb na vseh področjih varovanja duševnega zdravja; približevanjem služb in storitev za duševno zdravje uporabnikom ter zmanjšanjem institucionalizacije na tem področju.

Navedeno naj bi se doseglo na podlagi sledenja sedmim strateškim ciljem, ki se dotikajo trajnostne in učinkovite implementacije politik in ukrepov za podporo duševnemu zdravju in ukrepov za varstvo pravic oseb s težavami v duševnem zdravju; razvoja in implementacije z dokazi podprtih med-sektorskih in interdisciplinarnih ter preventivnih programov na področju duševnega zdravja; zmanjšanja samomora in z alkoholom povezanih duševnih motenj; zagotovitve dostopne, celovite in kakovostne obravnave na področju duševnega zdravja v skupnosti; krepitev znanja, kompetenc, z dokazi podprtih intervencij ter izmenjave dobrih praks na področju duševnega zdravja; nadgrajevanje socialnovarstvenih programov in programov za podporo družini, ki so povezani s programi zdravstvenega varstva, s službami in programi za obravnavo oseb s pridruženimi motnjami v duševnem razvoju ter na spodbujanje in krepitev

horizontalnega in vertikalnega sektorskega in medsektorskega sodelovanja za razvoj na področju duševnega zdravja.

Pripravljavci predloga resolucije opozarjajo na zaskrbljujoče visoko stopnjo pojava duševnih motenj v populaciji (med 30–50 % vseh ljudi vsaj enkrat v življenju doživi duševno motnjo, za katero bi potrebovali ustrezno strokovno pomoč), ki se razvijejo, kadar se človek znajde v zanj neprijaznem okolju. Njihov pojav je v tesni korelaciji z revščino, socialno izključenostjo ter neugodnimi razmerami na delovnem mestu (porast t. i. stresnih motenj) oz. brezposelnostjo kot enim izmed največjih povzročiteljev stresa. Kot družbo bi nas moralo skrbeti tudi ponovno naraščanje koeficienta samomora, zlasti pri starejših, kjer smo po statistiki samomorov na vrhu Evrope. Gre za velik javnozdravstveni problem, ki terja takojšnje ukrepanje.

Sodobna skrb za duševno zdravje vključuje preventivo, zdravljenje in rehabilitacijo. Prav tako ni samo zdravstveni problem, ampak širši, saj težave v duševnem zdravju posameznika pogosto ohromijo in jim otežujejo vključevanje v običajne dnevne obveznosti. Rešitve je po besedah predlagatelja možno iskati v aktivnem sodelovanju različnih sektorjev in služb v državi, ne samo zdravstva. Ključnega pomena je tudi pravočasno prepoznavanje njihovega pojava (večino bi jih bilo možno prepoznati in obravnavati že pred 14. letom starosti).

Iz predloga resolucije jasno izhaja (pre)usmeritev v deinstitucionalizacijo na področju skrbi za duševno zdravje, k usmeritvi v lokalno skupnost, bližje uporabniku in njegovemu okolju. K slednji našo državo poziva tudi Svetovna zdravstvena organizacija, pravice do obravnave v skupnosti pa so zapisane tudi v raznih mednarodnih konvencijah, katerih podpisnica je tudi Slovenija. Na tem področju je bilo po besedah predlagatelja že vloženi veliko naporov, tako v okviru osnovnega zdravstvenega varstva, centrov za socialno delo kot nevladnih organizacij, ki kljub omejenim sredstvom uspešno delujejo na omenjenem področju. Predvsem pri skrbi za duševno zdravje otrok bi se morali usmeriti predvsem v skupnostno skrb, saj obravnava otrok s težavami v duševnem zdravju v okviru institucij dokazano zavre njihove potenciale za razvoj.

Državni svet je bil seznanjen tudi s stališčem Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki je aktivno sodelovalo pri pripravi obravnavanega dokumenta, in ga podpira. Ocenjuje, da so v njem vključeni vsi nujni segmenti skrbi za duševno zdravje, za katere pa je nujno, da se z medsektorskim sodelovanjem razvijajo še naprej. Ministrstvo poudarja, da se vsebina predloga resolucije v pomembni meri nanaša tudi na področje socialnega varstva in da so v predlogu resolucije predvidene tako nekatere nove aktivnosti kot tudi tiste, ki že tečejo, a bodo zdaj tudi uradno umeščene v strateški okvir na tem področju. Sredstva za njihovo izvajanje (tako za širitev obstoječih programov pomoči kot novih aktivnosti) bodo zagotovljena v naslednjem proračunskem obdobju, na področju deinstitucionalizacije in obravnave v skupnosti pa se načrtuje tudi črpanje evropskih sredstev v okviru Evropske finančne perspektive. Kot ključni cilj pridobivanja dodatnih sredstev ministrstvo navaja povečanje dostopnosti storitev in programov pomoči v regijah, kjer je trenutno pokritost na nizki ravni.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti kot ključne elemente predloga resolucije izpostavlja preventivno dejavnost, izobraževanje, raziskovanje ter spremljanje in evalvacijo zastavljenih nalog. Pomembno je tudi zavedanje o nujnosti krepitve in ohranjanja duševnega zdravja v vseh življenjskih obdobjih. Posledično se dokument nanaša na vse ciljne skupine - otroke in mladostnike, delovno aktivno populacijo ter tudi starejše, ki se jim do sedaj v okviru te problematike ni dajalo dovolj poudarka.

Nujnost aktivne vloge Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti pri izvajanju strateških ciljev predloženega nacionalnega programa poudarja tudi ŠENT – Slovensko združenje za duševno zdravje, ki sprejem obravnavanega nacionalnega programa prepozna kot pravico vseh državljanov in državljanek Slovenije. Potrjuje tudi velik pomen preusmeritve sistema v skupnostne oblike skrbi, pri čemer bo najbolj pomembno bodisi zagotoviti dodatna sredstva v sistemu ali pa s prerazporeditvami obstoječih in večjim sodelovanjem ključnih deležnikov skušati narediti čim več. Zaradi množice različnih interesov v sistemu ŠENT poudarja izreden pomen systemskega pristopa k izpolnjevanju zadanih ciljev.

Državni svet ugotavlja, da je predlogu resolucije podporo izrekla tudi Zbornica zdravstvene nege Slovenije – Zveza društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju: Zbornica-Zveza), ki poudarja trajnostno-razvojni vidik predloženega nacionalnega programa in pomembno vlogo, ki jo lahko medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki odigrajo v sistemu skrbi za boljše duševno zdravje. Ob tem z zadovoljstvom ugotavlja, da s predlogom resolucije sledimo usmeritvam EU na področju duševnega zdravja in da bi bilo izboljšanje slednjega treba kot strateški cilj aktivno vključevati v vse politike. Posebej izpostavlja nujnost aktivne skrbi za duševno zdravje otrok in mladostnikov na podlagi celovitih pristopov k obravnavi, ki so bili do zdaj v okviru zdravstvene oskrbe v precejšnji meri spregledani, v aktualnem predlogu resolucije pa so vendarle našli ustrezno mesto.

Kot pomemben element predloga resolucije Zbornica-Zveza izpostavlja multidisciplinarni pristop, ki se ga v praksi na tem področju že implementira v posameznih lokalnih skupnostih, ter opredelitev specifičnih ciljev s pripadajočimi ukrepi. Med njimi izpostavlja cilj zagotavljanja ustrezne usposobljenosti zdravstvenih delavcev in strokovnih delavcev drugih strok za delo z osebami z duševnimi motnjami (Specifični cilj 2 na str. 36). V okviru babiške in zdravstvene nege so namreč že ob pripravi Strategije razvoja zdravstvene nege in oskrbe v sistemu zdravstvenega varstva 2011–2020 zapisali specializacijo s področja psihiatrije in duševnega zdravja kot možen element dodane vrednosti v sistemu skrbi za duševno zdravje. Specializacija na tem področju je kot podiplomski študij opredeljena tudi znotraj javnih pooblastil zbornice-zveze, zato slednja podpira napovedane aktivnosti za črpanje evropskih sredstev v tem okviru.

Zbornica-zveza je sicer že k osnutku predloga resolucije podala nekaj pripomb, ki so bile upoštevane, dodatno pa je na seji pristojne Komisije Državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide predlagala redakcijski popravek pri sestavi multidisciplinarnih timov, ki naj bi delovali v okviru regionalnih centrov za celovito obravnavo otrok s posebnimi potrebami (CZO) kot del mreže razvojnih ambulant in regionalnih centrov za duševno zdravje otrok in mladostnikov (str. 52). Predlaga se zamenjava termina »srednja medicinska sestra« s terminom »tehnik zdravstvene nege«, ker je, glede na obstoječi sistem izobraževanja na področju zdravstva, tako ustreznejše. Pri tem Zbornica-Zveza poudarja nujnost opolnomočenja vseh članov timov s specialnimi znanji s področja skrbi in dela z osebami s težavami v duševnem zdravju, saj teh znanj v okviru obstoječih formalnih izobraževanj (na področju socialnega dela ali zdravstva) bistveno primanjkuje. Posledično poziva k zagotovitvi dodatnega izobraževanja na tem področju.

Državni svet v zvezi s pripombami Zbornice-Zveze ugotavlja, da je bil na 30. seji Odbora Državnega zbora za zdravstvo sprejet amandma koalicijskih poslanskih skupin k POGlavJU 12. Priloga, ki upošteva v prejšnjem odstavku navedeni predlog za zamenjavo termina »srednja medicinska sestra« s terminom »tehnik zdravstvene nege«.

Državni svet je bil seznanjen tudi s stališčem Zveze SOŽITJE, katere osnovni namen je pomoč osebami z motnjami v duševnem razvoju (v njenem okviru se združuje okrog 9.000 oseb z motnjami v duševnem razvoju in njihovih najbližjih). Zveza predlog resolucije podpira, saj ga ocenjuje kot dobro pripravljene. Pri tem izpostavlja strokovno kompleksnost področja, na kar nakazuje tudi zelo raznoliko izrazoslovje, uporabljeno v predlogu resolucije (»težave z duševnim zdravjem«, »duševne motnje«, »motnje v duševnem razvoju« itd.).

Zveza poudarja velik pomen vključevanja obravnave omenjenih motenj v strateški okvir skrbi za duševno zdravje, saj je populacija oseb z motnjami v duševnem razvoju v veliki meri podvržena tudi težavam v duševnem zdravju (prevalenca je v okviru navedene populacije bistveno višja kot pri večinski populaciji, velika je pojavnost dvojnih diagnoz – hkratna diagnoza osebe z motnjo v duševnem razvoju in z motnjo v duševnem zdravju; npr. kar tri četrtine uporabnikov programa dnevnega centra Zveze SOŽITJE v Ljubljani ima opredeljeno dvojno diagnozo). Zaradi specifičnosti problematike bi slednji po mnenju Zveze SOŽITJE morali nameniti posebno pozornost tudi v okviru obravnavanega predloga resolucije.

Zveza SOŽITJE opozarja, da je obravnava oseb z motnjo v duševnem razvoju v zgodnjem in šolskem obdobju v določeni meri še zagotovljena, v odrasli dobi pa ne. Ministrstvo za zdravje je pojasnilo, da se zaveda nujnosti vzpostavitve skrbi za odrasle osebe z motnjo v duševnem razvoju in da se slednje predvideva v okviru centrov za zgodnjo obravnavo in razširjenih timov v razvojnih ambulantah, ki bodo v prihodnje svojo skrb za osebe z motnjo v duševnem razvoju podaljšale tudi prek zaključenega mladostniškega obdobja teh oseb.

Zveza SOŽITJE dodatno opozarja, da pri osebah z motnjo v duševnem razvoju, ki so nastanjene v institucijah, tamkajšnji strokovnjaki lažje prepoznajo motnje v duševnem zdravju, ker so za to ustrezno usposobljeni, medtem ko je pri osebah v domači oskrbi to težko ugotoviti (osebe z motnjami v duševnem razvoju težje artikulirajo svoje težave; starši se bojijo soočiti z dodatno stigmo; lečeči zdravniki ne prepoznavajo ali celo ne priznavajo tovrstnih motenj (še nedavno je veljalo, da oseba z Downovim sindromom ne more imeti težav z depresijo) itd.). Posledično zveza poziva k dopolnitvi poglavja 5.3.2.4 Zagotavljanje dolgotrajne obravnave za osebe s težavami v duševnem zdravju in oseb z motnjami v duševnem razvoju (str. 29) tudi s to problematiko. Nujno bi bilo namreč opredeliti načine za ustrezno prepoznavo, zdravljenje in rehabilitacijo oseb z motnjami v duševnem razvoju, ki imajo obenem tudi težave v duševnem zdravju. S tem bi se v veliki meri opolnomočilo družine, ki imajo osebo z duševnimi motnjami v domači oskrbi. Tudi v okviru ciljev deinstitucionalizacije sistema in krepite skupnostne skrbi se je treba zavedati, da bo populaciji oseb z motnjami v duševnem razvoju, ki so trenutno večinoma nastanjene v institucijah, v sistemu skrbi za duševno zdravje treba nameniti posebno pozornost, saj jim je že samo na podlagi njihove osnovno diagnosticirane motnje težko omogočiti pravico do življenja v skupnosti.

Državni svet ugotavlja, da podpora predlogu resolucije izreka tudi Zbornica kliničnih psihologov Slovenije (v nadaljevanju: zbornica), ki se je v njeno pripravo vključila že v okviru javne razprave. Nekaj njenih pripomb je bilo sicer upoštevanih, a zbornica kot glavno skrb še vedno izpostavlja pomanjkljivo mrežo kliničnih psihologov v Sloveniji (po številu kliničnih psihologov (6/100.000 prebivalcev) smo na repu Evrope, k povečanju števila kliničnih psihologov nas poziva tudi Svetovna zdravstvena organizacija), na podlagi katere bi lahko črpali podatke o potrebah po dodatnih kadrih in specializacijah na tem področju¹⁷. Zbornica z zadovoljstvom ugotavlja, da predlog resolucije predvideva specializacije na področju klinične psihologije, a se boji nasprotovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije predvidenemu financiranju iz sredstev zdravstvene blagajne, zato poziva k zagotovitvi financiranja iz proračunskih sredstev.

Zbornica predlaga povečanje prisotnosti kliničnih psihologov v multidisciplinarnih timih, ki naj bi delovali v okviru na novo vzpostavljenih centrov za duševno zdravje za odrasle, otroke in mladostnike. Menijo, da bi pri otrocih morali zagotoviti prisotnost vsaj 4–7 kliničnih psihologov/80.000 prebivalcev, število pa krepko povečati tudi pri obravnavi odraslih, kjer je trenutno stanje še slabše. Opozarjajo tudi na neustreznost določitve psihologov brez specializacije kot možnega alternativnega profila namesto kliničnega psihologa v navedenih timih, saj delo z osebami s težavami v duševnem zdravju terja specializirana znanja s tega področja, kar pa sam študij psihologije ne omogoča (pridobijo se zgolj znanja za delo s t. i. normativno populacijo, ki ima določene težave, ki pa niso opredeljene kot duševne motnje). Zbornica opozarja, da če želimo ohraniti dosednji visok nivo skrbi za osebe s težavami v duševnem zdravju, je treba ohranjati tudi standarde izobrazbe na tem področju, ki veljajo že od uvedbe specializacije klinične psihologije leta 1964.

Državni svet ugotavlja, da se je z amandmaji poslanske skupine NSi ter koalicijskih poslanskih skupin k Podpoglavju 5.3.4. Psihološka in psihoterapevtska dejavnost» ter k Akcijskemu načrtu za leta 2018 (drugo polletje), 2019 in 2020, sprejetimi na 30. seji Odbora Državnega zbora za zdravstvo, področju klinične psihologije v okviru resolucije dalo več veljave. Uvedene

¹⁷ Za pridobitev naziva klinični psiholog je treba zaključiti petletni študij psihologije, opraviti enoletno pripravništvo v zdravstvu in potem še štiriletno specializacijo, ki je vsakodnevno usposabljanje skupaj s teoretičnimi podiplomskimi tečaji; po zgledu zdravniških specializacij.

so bile namreč podlage za sistemsko ureditev ne samo financiranja, ampak tudi razpisovanja specializacij iz klinične psihologije (25–30 specializacij letno za obdobje nadaljnjih 10 let).

Državni svet se zaveda velikega pomena predlagane resolucije, saj je tudi sam aktivno pozival k sprejemu Zakona v duševnem zdravju leta 2008, ki je v 111. členu predvidel predložitev nacionalnega programa v sprejem Državnemu zboru najkasneje v enem letu od njegove uveljavitve. Državni svet se je večkrat dotaknil problematike duševnega zdravja, med drugim v obliki zaključkov z dveh posvetov (Skrb za duševno zdravje – zagotavljanje stabilnosti sistema kot podlage za razvoj 8. 10. 2013 in Socialna varnost uporabnikov s težavami v duševnem zdravju 10. 10. 2014 - nadgradnja prvega posveta).

Namen prvega posveta je bil opozoriti na pomen duševnega zdravja v družbi ter opraviti široko strokovno razpravo o obstoječem stanju sistema skrbi za duševno zdravje ter o nujnosti zagotovitve njegove stabilnosti kot predpogoja za njegov razvoj. Že takrat je bil dan velik poudarek skupnostnim oblikam skrbi, nujnosti povezovanja izvajalcev v sistemu in zagotavljanju ustreznih sredstev. Z drugim posvetovanjem, ki je bil vsebinsko oblikovan kot nadgradnja prvega, pa je Državni svet želel opozoriti na prepreke in izzive, s katerimi se soočajo osebe s težavami v duševnem zdravju v vsakdanjem življenju, ko skušajo uveljavljati svoje pravice do socialne varnosti, do dela, samostojnega in dostojnega življenja. Državni svet z zadovoljstvom ugotavlja, da so določena razmišljanja in predlogi iz navedenih zaključkov vključeni v aktualni tekst nacionalnega programa duševnega zdravja.

Državni svet opozarja, da sta zamujeno (skorajda) desetletje, ko se je čakalo na sprejem nacionalnega programa, ter krizno obdobje, ki smo ga prešli nedolgo nazaj, na področju duševnega zdravja pustila resne negativne posledice, ki jih bo zdaj v kratkem času težko izničiti. Prevalenca težav z duševnim zdravjem v posameznih skupinah prebivalstva je namreč zaskrbljujoče visoka.

Državni svet sicer predlog resolucije dojema kot politično navodilo za skrb za duševno zdravje na vseh ravneh, pri čemer pritrjuje mnenju različnih deležnikov glede nujnosti medresorskega sodelovanja (ne zgolj področja socialnega varstva in zdravstva), ampak tudi izobraževalnega, gospodarskega, obrambnega in drugih področij. Duševno zdravje je tesno povezano tudi s področjem varnosti in zdravja pri delu, zato Državni svet poziva k povezovanju strateških ciljev na omenjenih dveh področjih.

Ključnega pomena je po mnenju Državnega sveta predvsem celovit pristop k urejanju področja ter sprotno prilagajanje strateških ciljev novim razmeram v družbi. Državni svet se prav tako zaveda, da bo dejanski uspeh predlaganih strateških usmeritev na področju duševnega zdravja odvisen od implementacije akcijskih programov, pri čemer bo treba po mnenju Državnega sveta poseči tudi po managerskem znanju in s sodobnimi organizacijskimi pristopi čim bolj racionalno izrabiti finančna sredstva, ki bodo na voljo.

V zvezi s poudarjanjem pomena tesnejšega sodelovanja različnih akterjev na področju skrbi za duševno zdravje v predlogu resolucije Državni svet izpostavlja premalo izkoriščeno povezovanje raziskovalne in inženirske sfere s posameznimi ministrskimi resorji in nevladnimi organizacijami. Na Institutu Jožef Stefan imajo na primer na voljo ogromno projektov evropskega in svetovnega formata ter prototipov, ki bi lahko v praksi bistveno izboljšali kakovost življenja ljudi s težavami v duševnem zdravju, če bi odločevalske strukture v državi izkazale pripravljenost za njihovo uporabo v vsakdanjem življenju. Ministrstvo za zdravje je izrazilo interes za navedeno sodelovanje in kot prvo priložnost za to navedlo pripravo akcijskega načrta.

Državni svet v nadaljevanju ugotavlja, da je izvedbena plat predloženega nacionalnega programa v veliki meri odvisna predvsem od finančno-gospodarske učinkovitosti naše družbe, saj brez ustreznih finančnih sredstev težko rešujemo osnovne parametre, ki se jih dotika predlog resolucije. Ne samo za osnovno delovanje sistema tudi za predvideno dodatno izobraževanje posameznih poklicnih profilov za delo z osebami s težavami v duševnem zdravju bo verjetno treba zagotoviti več finančnih sredstev kot izhaja iz projekcij, navedenih v

predlogu resolucije. Državni svet meni, da brez pridobitve evropskih sredstev na tem področju najbrž ne bo šlo, saj država nima veliko manevrskega prostora ne pri zadolževanju ne pri vzpostavljanju novih uradniških mehanizmov in organov (različni sveti in agencije), katerih delovanje tudi zahteva določena sredstva, na žalost pogosto brez dodane vrednosti za samo področje, ki se ga ureja.

Na podlagi navedenega Državni svet poziva k ponovni proučitvi realne finančne slike predvidenega sistema. Ob tem daje v razmislek uporabo principa upravljanja s finančnimi sredstvi v poslovnem svetu – na podlagi ocenjenih potreb in prioritet se sredstva z manj prioritetenih področij prenaša na bolj prioriteten segmente. Na področju duševnega zdravja so s tega vidika lahko pomembne projekcije prevalence in števila oseb, izpostavljenih tveganju za razvoj težav v duševnem zdravju, v okviru posamezne starostne skupine. Dejstvo je, da demografski kazalniki kažejo, da bo mlajše, aktivne populacije, v primerjavi s starejšo vedno manj.

Državni svet v zvezi z navedenim kot pomemben segment sistema skrbi za duševno zdravje izpostavlja obdobje starosti, v katerem po navadi prihaja do nekaterih mentalnih sprememb, ki so lahko zelo obremenjujoče tako za posameznika kot njegovo okolico. Pri tem se zaveda, da je težko potegniti jasno ločnico med upadom kognitivnih sposobnosti zaradi staranja in na drugi strani duševnih težav. Če se resnično želimo usmeriti v skupnostno skrb, potem bomo morali več napora vložiti v ohranjanje starostnikov čim dlje časa v čim boljši mentalni kondiciji, da ne bomo soočeni z neobvladljivim številom oseb, ki ne bodo sposobne skrbeti zase in bodo zgolj v breme družbe. Državni svet ugotavlja, da tudi na tem specifičnem področju že obstaja ogromno raziskovalno-razvojnih rešitev nacionalnega in svetovnega formata, ki bi se jih z malo truda in bolj življenjsko zakonodajo, usmerjeno v praktično aplikacijo posameznih določb, lahko preneslo v prakso.

Ministrstvo za zdravje je v zvezi z navedenim pojasnjuje, da so v predlogu resolucije definirane številne aktivnosti na področju skrbi za duševno zdravje pri starejši populaciji (promocija, preventiva in večja skrb, ko pride do težav z duševnim zdravjem zaradi upada mentalnih sposobnosti), ki pa jih bo v zvezi s problematiko upada kognitivnih sposobnosti ustrezno dopolnil še akcijski načrt, sprejet na podlagi posebne Strategije obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020, ki je bila že sprejeta. S tem naj bi se zagotovila bolj celovita skrb za tovrstne probleme starejše populacije. Problematika demence je bila po pojasnilih ministrstva v osnovi sicer vključena tudi v osnutek aktualnega predloga resolucije, a je bila na željo nevladnih organizacij, ki delujejo na tem področju, in nevrološke stroke iz njega izločena. Podlaga za to je bil argument, da demence ni moč uvrščati med duševne motnje ali težave z duševnim zdravjem, ampak med bolezen možganov.

Državni svet ugotavlja, da je trenutno prevladujoči del storitev in programov skoncentriran v institucije. Veliko število psihiatričnih bolnišnic z velikim številom postelj glede na število prebivalcev ter lokacije slednjih (gradovi, bivše vojašnice itd.) med drugim kaže tudi na to, da smo v preteklosti želeli ljudi s težavami v duševnem zdravju umakniti nekam na rob družbe, kar v sodobni družbi ne sme biti več samoumevno in sprejemljivo. Posledično podpira strateško usmeritev v okrepitev skupnostne skrbi na področju duševnega zdravja, v okviru katere bo treba po njenem mnenju delovati predvsem preventivno z namenom zmanjševanja pojavnosti težav v duševnem zdravju. Reševanje slednjih šele v fazi kurative je ne samo prepozno in v škodo družbe, ampak predvsem drago.

Po drugi strani pa Državni svet, navkljub podpori novim, sodobnejšim pristopom k obravnavi posameznika s težavami v duševnem zdravju, ki temelji na ohranjanju stika uporabnika z njemu poznanim okoljem, vendarle poudarja pomen ohranitve posameznih institucionalnih kapacitet v sistemu, saj se v njih akumulira, ohranja in redno nadgrajuje specifično znanje na tem področju. Posledično poziva k preišljenim aktivnostim v okviru deinstitutionalizacije.

Državni svet je bil seznanjen tudi z opozorili posameznih deležnikov o nujnosti okrepitve baze kadrov ter njihove ustrezne usposobljenosti, saj se zaveda, da se bo z medresorskim sodelovanjem sicer lahko rešilo veliko vprašanj v zvezi z organizacijo sistema, a brez

usposobljenega kadra, ki se neposredno ukvarja z osebami s težavami v duševnem zdravju, večjih učinkov zastavljenega sistema ni možno pričakovati. S tega vidika Državni svet poziva k vpeljavi in nadgradnji specialnih znanj v okviru multidisciplinarnih timov, predvsem na področju skrbi za otroke in mladostnike, kjer se ve, da kritično primanjkuje ustreznih kadrov (npr. pomanjkanje pedopsihiatrov, kar naj bi se po navedbah Ministrstva za zdravje postopoma rešilo s povečanjem razpisnih mest za specializacijo na tem področju; kar nekaj jih trenutno že zaključuje specializacijo).

Državni svet ugotavlja, da se je z osnutkom resolucije seznanil tudi Ekonomsko-socialni svet, ga podprl, v nadaljnji proceduri priprave končnega teksta resolucije pa so bile upoštevane tudi posamezne pripombe delojemalske in delodajalske strani. Predstavniki navedenih interesov so izrazili pripravljenost za aktivno vključevanje v izvedbene faze nacionalnega programa, saj so oboji tesno vpeti v delovno okolje, ki je lahko eden od sprožilcev težav na področju duševnega zdravja. Državni svet ob tem opozarja na posledice hitro spreminjajoče se družbe pod okriljem četrte industrijske revolucije, kar že in še bo pomembno vplivalo tako na odnose med ljudmi kot delovna razmerja. Omenjena revolucija je/bo prinesla nove izzive in težave, na katere najbrž še nismo pripravljeni, tudi v povezavi z ohranjanjem duševnega zdravja populacije.

Ministrstvo za zdravje v zvezi z navedenim pojasnjuje velik pomen priprave akcijskih načrtov na področju promocije duševnega zdravja na delovnem mestu in večjo podporo osebam s težavami v duševnem zdravju na delovnem mestu v sodelovanju s socialnimi partnerji. Zavzema se tudi, da bodo programi, ki se bodo izvajali, podprti tako s programi delodajalcev kot delojemalcev, in oblikovani v sodelovanju z resorjem, odgovornim za varnost in zdravje pri delu, ter drugimi partnerji, ki lahko prispevajo k izboljšani preventivi na tem področju.

Državni svet v zvezi z vlogo delodajalcev v skrbi za duševno zdravje zaposlenih poudarja, da usposobljenost in poučenost o obravnavi oseb s težavami v duševnem zdravju ni pomembna samo v okviru strokovnih, specializiranih timov, ampak tudi v samem delovnem procesu. S tega vidika poziva k vključevanju tovrstnih tematik tudi v okvir izobraževanj za managerski kader in kader, ki se ukvarja s kadrovsko politiko. Zlasti pri mikro in majhnih podjetjih je težko pričakovati, da bodo odgovorni nosilci dejavnosti avtomatično podučeni o ustreznem ravnanju v primeru, ko ima težave v duševnem zdravju eden od zaposlenih, četudi bi mu osebno želeli na vsak način pomagati. Veliko oviro za aktivno vključevanje delodajalca v pomoč zaposlenemu predstavlja tudi varovanje osebnih podatkov. Posledično Državni svet poziva k večji proaktivnosti specializiranih strokovnih služb na tem področju, ki bi lahko pomagale delodajalcem v takšnih primerih, in k zavedanju o nujnosti ozaveščanja ter praktičnih napotkov za prepoznavanje in obravnavo oseb s težavami v duševnem zdravju tudi v delovnem okolju.

Državni svet v skrbi za duševno zdravje populacije izpostavlja tudi nepremišljene aktualne poskuse legalizacije mehkih drog, pri čemer opozarja na številne negativne posledice sprejema takšnih rešitev tako za posameznike in družine kot tudi za varnost in zdravje pri delu (kako bo delodajalec lahko prevzel objektivno odgovornost za ravnanja zaposlenih pod vplivom mehkih drog, če ne bo imel ustreznih podlag za odkrivanje tovrstnih tveganj za varnost in zdravje pri delu?). Če je cilj usklajeno delovanje posameznih politik, po mnenju Državnega sveta ni primerno, da se po eni strani sprejema ukrepe za krepitev duševnega zdravja, po drugi pa zakonodajo, ki bi omogočila nenadzorovano uporabo snovi, ki ima pod določenimi pogoji sicer lahko tudi neke pozitivne indikacije, a po drugi strani dokazano povečuje prevalenco težav v duševnem zdravju.

Predlog mnenja je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 29 jih je glasovalo za, nihče ni bil proti).

5. točka dnevnega reda:

- **Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB-B) – skrajšani postopek, EPA 2581-VII**

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Predlog mnenja Državnega sveta k predlogu zakona so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Besedo je imel Dragan Matić, poslanec Državnega zbora, kot predstavnik predlagatelja zakona.

Besedo je imela Marjeta Recek, vodja sektorja na Ministrstvu za zdravje.

Poročevalec Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide mag. Peter Požun je predstavil poročilo komisije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

Mnenje

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o nalezljivih boleznih (ZNB-B) – skrajšani postopek

Državni svet predlog zakona **podpira**.

Državni svet ugotavlja, da se želi s predlaganimi spremembami in dopolnitvami veljavnega zakona dvigniti stopnjo precepljenosti populacije vsaj na stanje, ki v skladu s sprejeto medicinsko doktrino zagotavlja kolektivno imunost (95 %). Slednje naj bi se doseglo z zagotovitvijo ažurnega zbiranja in posredovanja podatkov o opravljenih cepljenjih v okviru elektronskega registra cepljenih oseb (eRCO), iz katerega se bo črpalo podatke za prijavo primerov opustitve cepljenja iz nemedicinskih razlogov Inšpektoratu za zdravje (prijavo bo podal NIJZ kot upravljavec zbirke podatkov); z omejitvijo vpisa necepljenih otrok v javne in javno sofinancirane zasebne vrtce ter z uvedbo obveznega svetovanja in izobraževanja za starše, ki iz nemedicinskih razlogov odklonijo cepljenje otroka, na njihove stroške. Predlaga se tudi opustitev možnosti podaje predloga za opustitev cepljenja, saj se je omenjena pravica po besedah predlagateljev pogosto izkazala kot nepotrebna obremenitev Komisije za cepljenje in zgolj eden od poskusov časovnega zamika cepljenja.

Državni svet je bil seznanjen z mnenjem Ministrstva za zdravje (v nadaljevanju: ministrstvo), ki poudarja, da je cepljenje najvarnejši medicinski poseg in dokazano najučinkovitejši preventivni ukrep za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni. Njegove koristi so pomembne tako z vidika posameznika kot celotne družbe, zlasti tistega dela populacije, ki zaradi različnih medicinskih razlogov ne more biti cepljen. Glede na aktualne pojave izbruhov nalezljivih bolezni, tudi v Evropi, je skrb za zvišanje stopnje precepljenosti populacije nujna. Ministrstvo je zato na tem področju 2017 oblikovalo posebno delovno skupino (vključeni pediatri, šolski zdravniki, infektologi, strokovnjaki za javno zdravje, strokovnjaki medicine dela, stanovske organizacije na področju zdravstva in študenti medicine itd.). Na podlagi njenega dela je bil izveden niz aktivnosti z namenom povečanja zaupanja v cepljenje, med drugim so bila za vodstva izobraževalnih ustanov pripravljena priporočila za zagotovitev ustrezne zaščite dijakov in študentov, ki opravljajo prakso, zdravstvenim ustanovam pa je bilo izdano priporočilo, da

preverijo precepljenost zdravstvenega osebja zaradi preprečitve širjenja morebitnih izbruhov bolezni. Delovna skupina bo svoje delo nadaljevala tudi v prihodnje.

Ministrstvo za zdravje meni, da predlagane zakonske spremembe in dopolnitve lahko pozitivno vplivajo na dvig stopnje precepljenosti populacije, zato podpira novelo zakona, ob pogoju popravkov nekaterih nedorečenosti predlaganih rešitev v nadaljevanju zakonodajnega postopka. Ministrstvo, na primer, meni, da bi bilo nov način posredovanja podatkov o necepljenih osebah Inšpektoratu za zdravje (po novem po elektronski poti, na podlagi podatkov iz registra cepljenih oseb; 1. člen predloga zakona) bolj primerno urediti v okviru Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, glede veljavne ureditve postopka v zvezi z ugotavljanjem upravičenosti do opustitve cepljenja, za katerega tudi ministrstvo ugotavlja, da ni optimalen in učinkovit, pa meni, da zgolj črtanje pravice staršev, da vlagajo predloge za opustitev cepljenja in zahtevajo razgovor pred Komisijo za cepljenje (2. in 3. člen predloga zakona), ne bo izboljšalo zatečenega stanja, zato predlaga celovito prenovu celotnega postopka.

V zvezi s 4. členom predloga zakona ministrstvo predlaga uporabo dikcije »vključitev necepljenega otroka v javni vrtec...« namesto uporabe besede »vpis«, saj bi se s tem po mnenju ministrstva še vedno doseglo enake učinke (zaščito zdravja otrok, ki ne morejo biti cepljeni), z manjšim posegom v pravice otroka do vključenosti v programe predšolske vzgoje. Glede drugega odstavka predlaganega novega 51.b člena (prepoved opravljanja prakse dijakom in študentom, ki se izobražujejo za zdravstveni poklic, pa nimajo opravljenega obveznega cepljenja), pa se ministrstvo strinja, da je precepljenost zdravstvenih delavcev zaradi stika z najranljivejšimi osebami nujna, ampak meni, da za omejitev praktičnega pouka že vpisanih dijakov in študentov zaradi necepljenosti zadoščajo že veljavne določbe s področja varnosti in zdravja pri delu ter področja obvladovanja bolnišničnih okužb.

Kot je bil seznanjen Državni svet, je podporo vsem predlogom, ki lahko pripomorejo k višji stopnji zaščite otrok v institucionalnem varstvu pred nalezljivimi boleznimi, podalo tudi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Ministrstvo predvideva, da bodo v praksi določbe 4. člena predloga zakona (preverjanje, ali je otrok cepljen ali ne) lahko izvedene v okviru že uveljavljenega postopka preverjanja zdravstvenega stanja otroka pred vpisom v vrtec (obveza predhodne predložitve posebnega potrdila, ki ga izpolni pediater).

Državni svet je bil seznanjen tudi s podporo noveli zakona, ki jo podajajo članice in člani projekta Imuno, ki deluje v okviru Društva študentov medicine Slovenije (DŠMS). Društvo se pridružuje mnenju Ministrstva za zdravje, da je dvig stopnje precepljenosti nad 95 % nujen za kolektivno imunost ter da novela uvaja rešitve, ki so nujne za zaščito najranljivejše skupine otrok, to je tistih, ki se zaradi medicinskih razlogov ne smejo cepiti. Tudi društvo izrecno poudarja, da je cepljenje izredno učinkovita, varna in enostavna metoda zavarovanja velikega števila ljudi pred nalezljivimi boleznimi, ki sicer lahko vodijo v resne zdravstvene zaplete in celo v smrt. Ne zavrača sicer verjetnosti, da cepljenje povzroči zaplete, a opozarja, da so ti veliko bolj redki in manj nevarni od zapletov, ki se pojavijo zaradi okužbe, ki bi jo sicer lahko preprečili s cepljenjem. Zavračajo tudi argumente, da je izbira cepljenja osebna odločitev, saj se z opustitvijo cepljenja ogroža druge osebe.

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) poudarja, da se je z vprašanjem obveznega cepljenja otrok ukvarjal še pred objavo odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-127/01 z dne 12. 2. 2004, iz katere izhaja, da cepljenje resda predstavlja poseg v otrokove pravice, a da ne pomeni prekomernega ukrepa z vidika koristi, ki jih prinaša za zdravje posameznika in članov širše skupnosti. Slednje po mnenju Ustavnega sodišča presegajo težo posledic posega v ustavne pravice posameznika. Varuh je tudi sam zavzel primerljivo stališče. Ugotavlja pa, da je predložena novela zakona ponovno sprožila val pobud Varuhu za proučitev protiustavnosti omejevanja pravic otrok, zato je pozval Ministrstvo za zdravje in Inštitut za javno zdravje k podrobnejši analizi vseh v javnosti izpostavljenih spornih določb Zakona o preprečevanju nalezljivih bolezni ter k pripravi očitno morebitnih sprememb. Odziva navedenih pristojnih organov še ni prejel. Glede na število prejetih pobud in pritožb ter trenutno precejšnjo neusklajenost stališč družbe glede obveznosti cepljenja, Varuh poziva tudi k

razmisleku o pripravi posebne tematske konference, na kateri bi lahko soočili tako argumente za kot proti cepljenju ter na podlagi usklajenih ugotovitev pripravili zakonske spremembe.

Državni svet v zvezi z navedenim predlogom Varuha pojasnjuje, da je nedavno tudi že sam podprl pobudo državnega svetnika dr. Matjaža Gamsa, da se v okviru Državnega sveta izvede strokovno posvetovanje na temo cepljenja ter s tem skuša najti odgovore na to očitno zelo pereče družbeno vprašanje.

Državni svet je bil seznanjen tudi s podporo predlogu zakona, ki jo podajajo Nacionalni inštitut za javno zdravje ter drugi priznani strokovnjaki s področja zdravstva (pediatri, kliniki, infektologi itd.), ki podpirajo vse pobude, ki lahko prispevajo k povečanju stopnje precepljenosti v Sloveniji, ki zaskrbljujoče pada. Kljub temu, da je cepljenje v Sloveniji zakonska obveza, se jo v praksi vseeno krši, zato je očitno treba poiskati dodatne ukrepe za zagotovitev dovolj visokega deleža precepljenosti v populaciji. O nesprejemljivosti smrtnih žrtev v sodobnih razvitih družbah, zaradi bolezni, ki bi se jih dalo preprečiti (več kot 1000 obolelih za ošpicami, od katerih jih je umrlo 35), se je izrekla tudi Evropska komisija.

Strokovnjaki s področja infektologije izpostavljajo na nacionalni ravni z raziskavami potrjene dokaze o uspešnosti cepljenja proti posameznim nalezljivim boleznim. Tako beležimo v Sloveniji velike uspehe v zvezi s preprečevanjem širjenja virusnih hepatitisov (uradne ocene nas uvrščajo na drugo mesto glede nivoja obravnave te bolezni v okviru Evropske unije), zlasti virusa hepatitisa B, ki lahko povzroči raka jeter in njihovo odpoved. Cepljenje proti navedenemu virusu se v Sloveniji v okviru obveznega programa cepljenja izvaja že od leta 1998, testiranje za nosečnice in posledično cepljenje otrok v primeru potrjene okužbe matere z virusom hepatitisa pa že od 1994. Prav tako trenutno ne beležimo nobenih primerov okužbe s hepatitisom C pri novorojenih otrocih, kar je velik uspeh. V svetovnem merilu namreč smrtnost zaradi okužb z virusi hepatitisa že presega smrtnost zaradi AIDS-a. Na tem področju izvaja ukrepe tudi Svetovna zdravstvena organizacija, ki je 2016 sprejela resolucijo, na podlagi katere želi do 2030 radicirati virusni hepatitis kot javnozdravstveni problem. Slovenija je trenutno, glede na vse v preteklosti izvedene ukrepe, na dobri poti za doseganje tega cilja, kar pa lahko ogrozijo aktualni podatki o padanju precepljenosti tudi na tem področju (2017 je bilo cepljene zgolj 87–88 % populacije).

Državni svet je bil seznanjen, da se pediatri čedalje bolj pogosto srečujejo z obolelostjo otrok, ki niso cepljeni, in s starši, ki niso pripravljeni poslušati ali sprejeti strokovnih argumentov, ki navajajo h koristnosti cepljenja. Opozarjajo, da se otroci, ki niso cepljeni, ob okužbah soočajo s težkimi zdravstvenimi posledicami, ki bi se jih sicer dalo preprečiti s cepljenjem. Kot najbolj učinkovit način za spodbuditev k cepljenju pediatri navajajo osebne izkušnje (v okviru družine, kroga znancev itd.), a pri tem opozarjajo, da si ne smemo privoščiti čakati na nov velik izbruh katere od nalezljivih bolezni s težkimi posledicami (npr. v 90.-ih letih izbruh bacila *Haemophilus influenzae* tipa B, ki ima izredno težke posledice za zdravje; otroška paraliza; pandemija t. i. španske gripe, ki je med in po 1. svetovni vojni terjala življenja več kot 20 milijonov ljudi itd.).

Strokovnjaki prav tako menijo, da predsodki na področju cepljenja ne bi smeli odločati o javnem zdravju populacije kot celote. Državni svet pri tem poudarja, da je vsekakor treba spoštovati različna mnenja glede posameznih družbenih vprašanj, a da v demokratičnih sistemih o urejanju posameznih vprašanj vedno odloči večina. V tem primeru okrog 90 % populacije, ki s tem, ko dopušča, da se jo cepi, sporoča, da podpira takšen način zaščite javnega zdravja. Državni svet izpostavlja tudi pomen visoke stopnje precepljenosti zdravstvenega osebja, saj se na tak način varuje tako njihovo lastno zdravje kot zdravje njihovih sodelavcev in pacientov.

Državni svet ugotavlja, da različni strokovnjaki s področja medicine opozarjajo, da če se bo stopnja precepljenosti zniževala z aktualnim tempom, se lahko čez nekaj časa upravičeno bojimo izbruha različnih epidemij, ki pa predstavljajo resen zalogaj tako za epidemiološke službe kot za mikrobiološke inštitucije, predvsem pa visoko tveganje za otroke z motnjami imunskega sistema. Proti večini bolezni, ki se jih da preprečiti s cepljenjem, namreč nimamo

ustreznih zdravil oziroma so slednja draga ali pa imajo težke stranske učinke. Posledično mora biti po mnenju strokovnjakov visoka stopnja precepljenosti in s tem zagotavljanje kolektivne imunosti prioriteta pri varovanju javnega zdravja v naši družbi. Državni svet ob tem opozarja tudi na finančne posledice sanacije množičnih pojavov nalezljivih bolezni, ki bi v primeru epidemije lahko resno ogrozile vzdržnost zdravstvene blagajne.

Državni svet opozarja na še en aspekt, in sicer možnost izrabe nizke precepljenosti populacije kot možnega vzvoda za izvajanje asimetričnega tipa vojskovanja na podlagi načrtnih okužb dela populacije, za katerega se ve, da ni zaščiten pred določeno nalezljivo boleznijo, po zgledu uporabe kemičnih in bioloških agensov. Posledično bi bilo tudi s tega vidika treba zagotavljati čim višjo stopnjo precepljenosti populacije, saj so sodobni načini vojskovanja vedno bolj nepredvidljivi, njihova prevencija zelo težavna, še bolj pa bi bila težka, če ne nemogoča, sanacija tovrstnih (terorističnih) dejanj.

Državni svet je bil seznanjen tudi s pripombami predstavnikov staršev necepljenih in s cepivi poškodovanih otrok, ki menijo, da je predlog zakona neprimeren za nadaljnjo obravnavo, saj naj bi po njihovem mnenju kršil vrsto človekovih pravic, zakonov in bil v neskladju z že prej omenjeno odločbo Ustavnega sodišča v zvezi s prvim odstavkom 22. člena, 4. točko prvega odstavka 57. člena in drugim odstavkom 57. člena Zakona o nalezljivih boleznih. Posebej opozarjajo na to, da predlog zakona ni bil dan v javno razpravo ter da tisti, ki nasprotujejo obvezi cepljenja, nimajo nikjer možnosti predstaviti svojih stališč v zvezi z veljavno zakonodajo. Menijo, da bi predlagane rešitve imele socialne in finančne posledice za določen del populacije, ki ne želi sebe ali svojih otrok izpostaviti negativnim učinkom cepiv. Dodatno opozarjajo, da si stroka ni enotna glede koristi cepljenja, da se zanemarija tako spremljanje in priznavanje stranskih učinkov kot vprašanja ustrezne kompenzacije v primeru povzročene škode. Menijo tudi, da je bil nedavni preplah zaradi primera okužbe z ošpicami v Sloveniji del promocijske kampanje, s katero se želi prepričati nasprotnike cepljenja v drugačno odločitev.

Državni svet glede na navedene pripombe v zvezi s proceduralnim vidikom obravnave predloga zakona ugotavlja, da so znotraj zakonodajnega postopka resda pomembna tudi proceduralna vprašanja, a da v primeru aktualnega predloga zakona mora prevladati odločanje o vsebini. Posebej so bili tako s strani predstavnika interesov zdravstva v Državnem svetu kot Ministrstva za zdravje strogo zavrnjeni očitki glede domnevnega izkoriščanja okužb z ošpicami za medijsko promocijo cepljenja. Prav tako je bilo pojasnjeno, da obstaja zakonska zaveza ažurnega poročanja o stranskih učinkih zdravil v skladu z načeli in pravili farmakovigilance. Vsi zaznani stranski učinki so javno dostopni, o njih pa vsake tri mesece razpravljajo priznani strokovnjaki s področja infektologije.

Ministrstvo za zdravje priznava, da cepljenje ne predstavlja stoddotne zaščite pred nalezljivimi boleznimi in da se ne izključuje možnosti pojava kontraindikacij, a da so glede na izvedene študije neželeni učinki tako redki, da koristi cepljenja za celotno populacijo pretehtajo. Dodatno pojasnjujejo, da je bila z novelo 2004 vpeljana tudi odškodninska shema, kjer so navedeni pogoji za izplačilo odškodnine v določenih primerih, ko pride do resnih zapletov. Zaenkrat je bilo vloženih zahtevkov malo, pri čemer o pravici do odškodnine odločajo priznani strokovnjaki, ki ocenjujejo, ali je nastala škoda neposredna posledica cepljenja ali so vzroki drugje.

Državni svet poudarja, da se je v zvezi z vprašanjem nujnosti ali smiselnosti cepljenja treba zanašati predvsem na prevladujoča strokovna dognanja na tem področju, ki kažejo na to, da je cepljenje v korist tako posamezniku kot javnemu zdravju na splošno. Državni svet cepljenje prepoznava kot temeljno biološko rešitev za ohranjanje zdravja prebivalstva in kot neizogiben poseg z namenom zaščite javnega zdravja, ki trenutno nima ustrezne alternative. Zaveda se, da slednje lahko v redkih primerih vodi tudi do zapletov oziroma kontraindikacij, za katere pa Državni svet meni, da bi se jih moralo reševati na podlagi uvajanja doktrine personalizirane zdravstvene obravnave in ne obravnavati kot vzrok za splošno opustitev obveze cepljenja.

Državni svet dodatno ugotavlja, da so obravnavane predloge za zvišanje stopnje precepljenosti v državi podprli Razširjeni strokovni kolegij za pediatrijo, Razširjeni strokovni

kolegij za infekcijske bolezni ter Zdravstveni svet kot najvišji strokovno-usklajevalni in posvetovalni organ ministra za zdravje na področju zdravstvene dejavnosti, zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja.

Državni svet meni, da v določenih primerih zaščita javnega zdravja terja določeno raven prisile, da se lahko v največji možni meri zavaruje prebivalce. V primeru zaščite pred nalezljivimi boleznimi je treba v prvi vrsti skrbeti predvsem za tiste, ki zaradi medicinskih razlogov ne smejo biti cepljeni, saj so poleg splošne večje nagnjenosti k različnim obolenjem zaradi šibkejšega imunskega sistema, v primeru nalezljivih bolezni še bolj ogroženi.

Državni svet ugotavlja, da so predlagatelji novele v nadaljevanju zakonodajnega postopka pripravljene proučiti podane pripombe Ministrstva za zdravje in zainteresirane javnosti in z amandmaji izboljšati določene dele novele, čemur izreka podporo.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik mag. Peter Požun.

Predlog mnenja Državnega sveta je bil sprejet (31 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 27 jih je glasovalo za, en je glasoval proti).

6. točka dnevnega reda:

- **Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin (ZSMKR-D) – skrajšani postopek, EPA 2496-VII**

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Mnenje komisije so državne svetnice in svetniki po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo Odbora Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano z dopolnjenim predlogom zakona so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Predlog mnenja Državnega sveta k dopolnjenemu predlogu zakona so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Besedo je imel mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kot predstavnik predlagatelja zakona.

Poročevalec Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Cvetko Zupančič je predstavil mnenje komisije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M N E N J E

k Dopolnjenemu predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin (ZSMKR-D) – skrajšani postopek

Državni svet **podpira** dopolnjen predlog zakona.

Z dopolnjenim predlogom zakona se urejajo dodatne obveznosti dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin, ki so posredniki oz. se ukvarjajo z distribucijo in prodajo (takih dobaviteljev je v Sloveniji okoli 50). Zaradi zagotavljanja boljšega nadzora in enakopravnejše obravnave vseh dobaviteljev se predlaga, da se bodo morali vpisati v register dobaviteljev in zagotavljati sledljivost, pri čemer bodo imeli, glede na vlogo v dobavni verigi, manjše obveznosti kot dobavitelji, ki sami tudi pridelajo oz. pripravijo semenski material za trg. Z novelo zakona se znižujejo tudi najnižje predpisane globe za obstoječe prekrške in se usklajujejo z zakonom, ki urejajo prekrške.

Državni svet ugotavlja, da Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije podpira spremembe zakona in nima pripomb, saj zagotavlja enakopravnejšo obravnavo dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin ter učinkovitejše in pravičnejše sankcioniranje.

Državni svet je bil seznanjen z vplivom predlaganih sprememb (dodatne administrativne obremenitve) na enega največjih prodajalcev semenskega materiala na slovenskem trgu - Semenarno Ljubljana, d. o. o. Ugotavlja, da spremembe zakona nimajo neposrednega vpliva na Semenarno Ljubljana, d. o. o., saj se mora že zdaj vpisati v register dobaviteljev, hkrati pa ji novela zakona prinaša dodano vrednost v smislu vzpostavljanja boljše konkurenčnosti med posameznimi dobavitelji. Dejstvo je, da trenutno tuje semenarske hiše na slovenskem trgu tržijo že zapakiran semenski material iz evropskih držav (distribucija) in so v boljšem položaju kot Semenarna Ljubljana, d. o. o., saj jim ni treba zagotavljati sledljivosti in odgovornosti za semenski material.

V zvezi z določanjem glob v primerjavi s tujimi pravnimi ureditvami (npr. Avstrija, Avstralija) Državni svet opozarja, da so globe za kršitelje, ki znašajo lahko tudi do 50.000 evrov, glede na ekonomsko moč države, visoke in nesorazmerne. Ob tem je bilo tudi poudarjeno, da je kaznovanje kršiteljev v okviru razpona glob odvisno tudi od volje inšpektorja. Kot je bilo pojasnjeno, se najnižje globe z novelo zakona znižujejo glede na veljavno ureditev, pri tem pa se je treba tudi zavedati, da so globe določene v razponu in diferencirane glede na težo prekrška ter se razlikujejo glede na to, ali gre za srednje in velike gospodarske družbe ali samostojne podjetnike. Prav tako ni nujno, da inšpektor izreče globo, ampak lahko izda le opomin. Kršitelj je običajno kaznovan z globo, ki je v najnižje predpisani vrednosti, in šele v primeru ponavljajočih se kršitev mu je izrečena višja globa. Najvišje kazni so predpisane za hude kršitve, ko npr. dobavitelj nelegalno prideluje in trži semenski material (ni vpisan v register, čeprav bi moral biti), pri čemer se je treba zavedati, da je lahko seme izvor novih karantenskih boleznih rastlin, invazivnih rastlin itd. Glede na pojasnila predlagatelja zakona in ob dejstvu, da se v tej dejavnosti lahko dosega veliki zaslužki in posledično izrekanje glob niti ne odvrta kršiteljev od kršenja prepisov, Državni svet meni, da bi se morali zgledovati po tuji pravni ureditvi, ki v primeru hujših kršitev določajo trajno prepoved opravljanja dejavnosti.

Državni svet opozarja tudi na vprašanje avtohtonih in tradicionalnih sort semenskega materiala, ki se tudi izgublja ob poplavi tržno zanimivih sort semen. Delno se sicer to rešuje v genskih bankah, ena od možnosti ohranjanja domačega semenskega materiala je zagotovo tudi domača pridelava, kar bi morali tudi spodbujati. Kot pojasnjuje Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, so programi ohranjanja avtohtonih vrst semen izjemnega pomena, saj velika odvisnost od večjih semenarskih hiš ni dobra niti z vidika ohranjanja genetske variabilnosti niti z vidika samooskrbe.

Predlog mnenja Državnega sveta je bil sprejet (29 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče ni glasoval proti).

7. točka dnevnega reda:

- **Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1C) – skrajšani postopek, EPA 2570-VII**

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Poročilo komisije so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog mnenja Državnega sveta k predlogu zakona so državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Besedo je imel mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kot predstavnik predlagatelja zakona.

Poročevalec Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Cvetko Zupančič je predstavil poročilo komisije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M N E N J E

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1C) – skrajšani postopek

Državni svet predlog zakona **podpira**.

Državni svet se je seznanil z mnenjem Lovske zveze Slovenije in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije.

Cilj predloga zakona je zagotoviti financiranje nalog, ki jih Lovska zveza Slovenije izvaja v javnem interesu oziroma kot javno pooblastilo. Te naloge se bo lahko z uveljavitvijo novele zakona financiralo tudi iz proračuna Republike Slovenije.

Na vprašanje, pod kakšnimi pogoji bodo iz proračuna financirane naloge, ki se izvajajo kot javno pooblastilo, je bilo podano pojasnilo, da je bilo o tem govora v medresorskem usklajevanju, vendar je bila sprejeta odločitev, da se izrecno ne zapiše, za katere namene se bodo ta sredstva dodeljevala. Zakon daje možnost, da se iz državnih proračunskih sredstev (so)financira projekte, ki se izvajajo v okviru javnih nalog, ki jih izvaja Lovska zveza Slovenije. Kot možen primer je bilo navedeno skupno upravljanje informacijskih sistemov.

Predlog zakona prav tako spreminja določbo 63. člena veljavnega zakona, ki taksativno našteva razloge za odklonitev izdaje ali podaljšanja in preklic veljavnosti lovske izkaznice.

V veljavnem zakonu so razlogi za odklonitev izdaje ali podaljšanja in preklic veljavnosti lovske izkaznice naštetih na način, ki omogoča različne razlage, zato v praksi prihaja do precejšnjih težav, saj imajo različni organi in sodišča neenotno prakso. Na to je Državni svet že opozoril, ko je novembra 2017 na Ustavno sodišče vložil zahtevo za oceno ustavnosti ravno tega člena, iz razlogov, da določbe omogočajo različne interpretacije, kar se odraža v različni praksi prekrškovnih in sodnih organov, trpijo pa naloge, ki jih izvajajo lovske družine kot koncesijsko obveznost. Zdaj veljavna ureditev določa enako kazen za manjši prekršek kot za hujše dejanje, poleg tega pa določa visoke kazni za odgovorne osebe, če veljavnosti izkaznice ne prekličejo oziroma na podaljšajo, po drugi strani pa slednje niso obveščene o izpolnjenih razlogih za odvzem oziroma nepodaljšanje. Zaradi vsega navedenega Državni svet podpira predlog, da se razlogi navedejo jasno in nedvoumno.

Državni svet meni, da bi bilo primerno razmisliti, da se v novelo 63. člena kot razlog za odklonitev izdaje ali nepodaljšanje in preklic lovske izkaznice vnese tudi neprimerno ravnanje z orožjem oziroma neprimerna uporaba orožja. Dogaja se namreč, da se poleg letnega dovoljenega pristrela orožja v okolici nekaterih lovskih koč, namesto na strelišču, izvaja tudi trening streljanja na glinaste golobe in druge tarče, kar je za prebivalce moteče, pristojni organi pa nimajo vzvoda za opozorilo oziroma za izrek sankcij.

Državni svet je bil seznanjen, da ZDLov-1 ureja le letni interni pristrel orožja, s čimer se preveri ustreznost orožja in usposobljenost lovcev. Streljanje na glinaste golobe in druge tarče pa ureja Zakon o orožju, ki je v postopku sprememb. Osnutek novele predvideva zaostrovanje pravil glede pridobivanja, nošenja in posesti orožja, uredil pa naj bi tudi lovski pristrel. Prav tako je predvidena zaostritev pravil o pristrelu.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Cvetko Zupančič.

Predlog mnenja je bil sprejet (30 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče ni glasoval proti).

8. točka dnevnega reda:

– Predlog zakona o nevladnih organizacijah (ZNOrg) - druga obravnava, EPA 2300-VII

Predlog zakona je objavljen na spletni strani Državnega zbora in so ga državne svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Predlog zakona je obravnavala Komisija za državno ureditev. Mnenje komisije so države svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti s sklicem.

Poročilo Odbora Državnega zbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo z Dopolnjenim predlogom zakona so države svetnice in svetniki prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Predlog mnenja Državnega sveta k dopolnjenemu predlogu zakona so države svetnice in svetniki prav tako prejeli po elektronski pošti 12. 3. 2018.

Besedo je imel dr. Nejc Brezovar, državni sekretar na Ministrstvu za javno upravo, kot predstavnik predlagatelja zakona.

Poročevalec Komisije za državno ureditev Rajko Fajt je predstavil poročilo komisije.

Predsednik je dal na glasovanje predlog mnenja:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M n e n j e

k Dopolnjenemu predlogu zakona o nevladnih organizacijah (ZNOrg) – druga obravnava

Državni svet dopolnjen predlog zakona **podpira**.

* * *

Državni svet ugotavlja, da je predlog zakona nastal v okviru široke razprave in s sodelovanjem nevladnih organizacij (v nadaljevanju: NVO). Predlog se je pripravljalo več kot 2 leti in ima veliko javno podporo. Predlog zakona je potreben zato, ker Slovenija nima zakonske opredelitve pojma NVO in zato imajo posamezni resorji pri odločanju, kdo je NVO in kdo ni NVO, težave. Predlog zakona zato opredeljuje pojem NVO, celostno ureja status NVO v javnem interesu in vsebuje tudi člene za pospešitev razvoja NVO. Če pogledamo primerjalne parametre med slovenskimi NVO in nevladnim sektorjem razvitih držav EU, je naš nevladni sektor manj razvit.

V predlogu zakona je jasna in enotna opredelitev pojma nevladne organizacije, ki mora izpolnjevati naslednje pogoje: je pravna oseba zasebnega prava, ustanovitelji so izključno domače ali tuje fizične ali pravne osebe zasebnega prava, je nepridobitna in neprofitna in je neodvisna od državnih organov, političnih strank ali gospodarskih subjektov, ni organizirana kot politična stranka, cerkev ali druga verska skupnost, sindikat ali zbornica. V primeru, da izvaja pridobitno dejavnost, pa mora biti povezana z nameni in cilji delovanja posamezne NVO.

Predlog zakona opredeljuje pridobitev statusa NVO v javnem interesu, ki ga trenutno ureja Zakon o društvih, ostale področne zakonodaje pa dajejo možnost pridobivanja statusa tudi zasebnim zavodom in ustanovam. S predlogom zakona se bo to področje v celoti poenotilo. Predlog zakona prinaša tudi enotno evidenco vseh NVO, ki jo bo vodil AJPES, saj je trenutno evidenca pomanjkljiva, vsak resor jo vodi zase in zato niso znane točnih podatkov o številu NVO.

Predlog zakona predvideva tudi pridobitev nekaterih pravic in ugodnosti za NVO, ki pridobijo status delovanja v javnem interesu, vse z namenom, da bi se spodbudil njihov razvoj. V predlogu zakona je predvidena tudi priprava strategije razvoja NVO, ki je v bistvu že pripravljena. Državni svet je bil seznanjen, da bo strategija takoj po sprejemu predloga zakona posredovana v obravnavo in sprejem Vladi Republike Slovenije. Zaradi zmanjševanja administrativnih bremen je pripravljena skupna strategija razvoja NVO in prostovoljstva, tako da se obe področji povezujeta. Delo posvetovalnega telesa pri Vladi, ki bo spremljalo razvoj NVO in izpolnjevanje strategije in bo dajalo mnenja h ključnim predlogom predpisov in politikam, ki opredeljujejo delovanje NVO, bo opravljal že ustanovljeni Svet Vlade RS za razvoj prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij (ustanovljen na podlagi Zakona o prostovoljstvu). Svet Vlade RS za razvoj prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij je sodeloval tudi pri pripravi predloga zakona in strategije.

Državni svet je zanimalo, kako je potekalo usklajevanje z nevladnim sektorjem, kako široka so bila ta posvetovanja in katere so bile ključne pripombe NVO. Predlagatelj je Državnemu svetu zagotovil, da je bilo posvetovanj in pogovorov z NVO zelo veliko. Delovna skupina pri Ministrstvu za javno upravo (v nadaljevanju: MJU), ki je pripravljala predlog zakona, je bila sestavljena iz 5 predstavnikov NVO in 4 uslužbencev MJU in zato predstavniki NVO niso mogli biti preglasovani. Delovna skupina je delala na osnutku, ki je prišel iz nevladnega sektorja, saj je CNVOS (Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij) kot krovna nacionalna organizacija pred pripravo dokumenta že 1 ali 2 leti po Sloveniji opravljal pogovore z NVO. Na podlagi teh pobud in zaznanih problemov na terenu so nastale rešitve, ki so zdaj vključene v predlog zakona. V okviru priprave predloga zakona je potekalo 14 sej, ker pa je hkrati nastajala tudi strategija razvoja NVO, sta bili pripravljene še 2 nacionalni konferenci in tudi na konferencah je lahko vsakdo povedal mnenje in podal pripombe. Predlagatelj meni, da so z vsemi NVO uspeli poiskati primerne odgovore in kompromise ter da predlog zakona nobeni NVO ničesar ne odvzema.

Državni svet je opozoril še na mnenje Zakonodajno-pravne službe DZ (v nadaljevanju: ZPS), predvsem v zvezi z velikim vplivom predloga zakona na druge zakone, saj predlog zakona posega v kar 20 zakonov, in na neustreznost takšnega načina priprave predloga zakona. Predlagatelj je opozoril, da je bilo veliko medresorskega usklajevanja, glede glavnega očitka ZPS, da nomotehnično ni pravilno, da se paketno spreminja 20 zakonov, pa je predlagatelj

poudaril, da žal ne vidijo možnosti, da bi bil zakon lahko kadarkoli sprejet na drugačen način, kot je predlagano zdaj, saj ni mogoče, da bi bil v zakonodajno proceduro vložen celoten paket omenjenih zakonov. Že zdaj pa je usklajevanje z resorji trajalo dolgo, saj gre za sistemski zakon in za zahtevno materijo.

Državni svet je zanimalo še, zakaj prihaja do razlik med statusom študentske organizacije in med Mladinskim svetom oziroma mladinskimi sveti, saj je v 2. členu predloga zakona opredeljeno, da študentske organizacije so NVO, medtem ko Mladinski svet ni. Predlagatelj je Državnemu svetu pojasnil, da je bila ureditev glede študentskih organizacij v predlog zakona vključena zato, ker slednje opravljajo tudi nekatere dejavnosti in aktivnosti, ki so enake kot v primeru nekaterih društev. Po tehtnem premisleku je bil zato sklenjen kompromis, da se jih uvrsti med NVO, presodilo se je tudi, da gre do te mere za neodvisne zavode, da se jih lahko šteje med NVO. Na drugi strani pa so glede Mladinskega sveta Slovenije potekala posvetovanja z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Uradom za mladino in tudi z Mladinskim svetom RS. Mladinski svet je sodeloval na sestankih in se je na koncu strinjal s kompromisom, ki je v predlogu zakona in vzpostavlja razliko med Mladinskim svetom RS in lokalnimi mladinskimi sveti. Glavni pomislek Mladinskega sveta je bil, da lokalni mladinski sveti ne bi sodili med NVO in zato ne bi mogli kandidirati na razpisih na lokalni ravni. Zato je skupaj nastala rešitev za lokalne mladinske svete, da v primeru njihove politične neodvisnosti in če v svojih organih ne bodo imeli večine političnih odločevalcev, lahko imajo status NVO. Takšna opredelitev pa ne velja za Mladinski svet RS, saj ga večinsko sestavljajo podmladki političnih strank. Predlagatelj je pri tem Državni svet opozoril, da predlog zakona ne bo na novo podeljeval statusov organizacijam ali izdajal odločb o tem. Odločbe se bodo izdajale le za organizacije, ki bodo pridobile status delovanja v javnem interesu.

Državni svet je opozoril, da imajo nekatere lokalne skupnosti urejeno politiko brezplačnega oddajanja prostorov organizacijam, ki se npr. ukvarjajo s humanitarno ali drugo dejavnostjo širšega pomena za lokalno skupnost. Državni svet je zanimalo, ali se bo na podlagi predloga zakona pri tem kaj spremenilo oziroma ali bodo morale lokalne skupnosti zaradi upoštevanja zakona in statusa NVO v svojem načinu dela kaj spremeniti. Predlagatelj je poudaril, da je do določenih sprememb prišlo že ob spremembi Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti, ki je opredelil pomen statusa v javnem interesu, zato bo veljala rešitev, da tista NVO, ki ima status delovanja v javnem interesu, lahko dobi v brezplačen najem prostore, ob upoštevanju tudi vseh ostalih pogojev.

Glede na opredelitev pojma kaj je NVO je Državni svet zanimalo, ali bo humanitarna organizacija Karitas lahko delovala kot NVO. Predlagatelj je pojasnil, da so se glede Karitas usklajevali s slovensko škofovsko konferenco in določeno je, da se bodo škofijske Karitas, katerih glavna dejavnost je humanitarna dejavnost, štete kot NVO in se jih ne bo izločevalo iz javnih razpisov.

Na seji Državnega sveta je bilo v zvezi s financiranjem prostovoljstva zastavljeno tudi vprašanje, ali bodo lahko na sredstva za pomoč prostovoljstvu računale tudi lokalne skupnosti, ki npr. organizirajo pomoč na domu, ki temelji na prostovoljskem delu ali v primeru, če bi se v okviru centrov za socialno delo oblikovale prostovoljske skupine za pomoč na domu. Predlagatelj je pojasnil, da v primeru, če se te skupine ustanovijo kot NVO in zadostijo vsem pogojem, ki so v predlogu zakona, ni ovir za kandidiranje za sredstva za pomoč prostovoljstvu. Glede prostovoljstva na centrih za socialno delo pa so bili nekateri koraki že narejeni in zato je bila konec 2015 sprejeta novela Zakona o prostovoljstvu. Po tej spremembi imajo centri za socialno delo lahko svoje prostovoljce, ki se vpišejo v vpisnik prostovoljskih organizacij in imajo prostovoljski program. Medresorsko sodelovanje na tem nivoju je bilo doslej zelo dobro.

Državni svet je ugotovil, da so bili v okviru druge obravnave predloga zakona na 65. seji Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo sprejeti amandmaji Poslanskih skupin SMC, DeSUS in SD k 2., 5., 6., 7., 10., 15., 16., 18., nov 23.a, 24., 25., 29., 30., 31., 32. in 37. členu ter amandmaji odbora k 27., 35., 36. in 38. členu. Državni svet je ugotovil, da je bil s sprejetim amandmajem Odbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo k 27. členu predloga zakona upoštevan predlog delovne skupine, ki je

pripravljala osnutek predloga zakona in je predlagala ustanovitev Sklada za NVO, ki bi, glede na stanje NVO v Sloveniji, pomagal k njihovem razvoju. Spremembe v 27. členu tako podrobneje urejajo proračunsko postavko za razvoj NVO. Jasno so določeni namen in viri financiranja ter upravljanje z viri. Prav tako je dikcija »proračunska postavka« zamenjana z ustrežnejšo obliko »proračunski sklad«, ki jo uporabljajo tudi drugi zakoni v enakih primerih, ko se določena sredstva v proračunu namenijo za točno določen namen. V skladu s spremembo je jasno določen namen tega proračunskega sklada in sicer glede na že opredeljene naloge ministrstva pristojnega za NVO, ki jih določa 23. člen (financiranje projektov in programov, namenjenih razvoju NVO). Proračunski sklad se ustanavlja za nedoločen čas in določa glavni vir financiranja (neporabljena oziroma nedodeljena sredstva iz naslova donacij 0,5 % dohodnine, ki se jim je država, vsaj deklaratorno, že odpovedala v korist NVO). Jasno je določeno, da s sredstvi upravlja MJU (oziroma ministrstvo, ki je pristojno za NVO) in da je treba prejemnike sredstev izbrati na javnem razpisu.

Predlog mnenja je bil sprejet (28 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 30 jih je glasovalo za, nihče ni glasoval proti).

9. točka dnevnega reda:

– Terminski program dela Državnega sveta od maja do decembra 2018

Po elektronski pošti s sklicem so državne svetnice in svetniki prejeli Predlog terminskega programa dela Državnega sveta od maja do decembra 2018, ki je bil pripravljen po vzoru Terminskega programa dela Državnega sveta v letu 2017, s prilagojenimi datumi zasedanj (na dan sreda).

Predsednik je dal na glasovanje predlog terminskega programa:

Državni svet Republike Slovenije je na 5. seji 14. 3. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednji

TERMINSKI PROGRAM DELA DRŽAVNEGA SVETA 2018 - REDNE SEJE MAJ - DECEMBER

Datumi:

- 16. maj 2018
- 13. junij 2018
- 4. julij 2018
- 12. september 2018
- 10. oktober 2018
- 7. november 2018
- 5. december 2018

Predlagan terminski program je bil sprejet (26 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 32 jih je glasovalo za, nihče ni glasoval proti).

- - -

Predsednik je dal na glasovanje predlog sklepa, da se za predlog kandidata za podpredsednika Državnega sveta najprej uskladijo interesne skupine. Po uskladitvi naj vodje interesnih skupin sporočijo želeni datum Kolegija Državnega sveta, na katerem se bodo uskladili o načinu in datumu volitev za podpredsednika Državnega sveta.

Predlagan sklep je bil sprejet (26 državnih svetnic in svetnikov je prijavilo prisotnost, 25 jih je glasovalo za, nihče ni glasoval proti).

- - -

Predsednik je zaključil 5. sejo Državnega sveta Republike Slovenije in se svetnicam in svetnikom ter vabljenim zahvalil za razpravo in sodelovanje.

dr. Dušan Štrus
sekretar

Alojz Kovšca
predsednik